

Kmet, delavec in obrtnik
naj bode narodu vodnik!

Izšla vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za izposojnino
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži kmetko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejmejo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsako užitje vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti čehovnem
voda št. 41.568. ©

Draga zemlja domača!

Vedno je pil naš kmet steber svojega naroda in oče vseh drugih stanov. Trebil je gozd v zapuščenih deželi, oral ledino na trdi zemlji in branil domovino s svojo krvjo. S svojo krvjo je zalagal tudi mesta, ki bi izumrla, ko bi ne bilo kmečkega naraščaja. Kmetški sinovi so bili najboljši duhovniki, najbolj skušeni zdravniki in vedno pošteni sodniki. Iz kmetške hiše je tekel oni neusahljivi studenec, ki je napajal in redil vse druge stanov.

Toda mnogi mnogi so pozabili svoj dom; otroci od onih izučeni omikancev in trgovcev so komaj še vedeli, da je očetom zibelka na kmetih tekla. Odtujili so se svojemu ljudstvu, večkrat postali sovražniki in zatiravci svojih bratov. — Kar je bilo lahkega in dobičkarnosnega, so hitro pobrali in si med sabo razdelili. Kmetu je ostalo trdo delo od zore do mraka, ki mu navadno še toliko ni donosalo, da bi mogel pošteno živeti. Mnogi so zapustili domače kraje in iskali srečo v tujini. Nekaterim se je posrečilo, ker sinovi naših kmetov so delavni in pošteni. Toda za narod so bili na tujem zgubljeni kakor veja, ki se odseka od drevesa.

Prišli smo v novo državo. Mnogi so se oddahnili: Zdaj bo boljše, tudi našemu kmetu zasije zarja lepše prihodnosti. Z žalostjo danes opazujemo, kako se revščina vedno bolj širi, napredka ni, denarja ni in revežu se izvije obupni vzdih: »Živeti ne bomo mogli več! Draga zemlja domača ima zdaj komaj še grob za nas.« Kje je vzrok tem žalostnim razmeram? Nekateri pravijo, da bi se morali vsi kmetje združiti. Kdo bo pa vse kmete kdaj spravil skupaj pod eno streho, če bi bila tudi zlata? Sicer bi tudi vse ovce same ne dobile dobre paše, ko so vedno močnejši oni, ki jih strižejo.

Poglejte, kako delajo drugi. Kmet toži: Živina je padla za več nego za polovico, žito, les, zemlja, vse, kar ima kmet, je cenejše, v prodajalnah se pa ni skoro nič pocenilo. — Tovarnarji so napravili med seboj zvezo. Vedno so po-udarjali ali vpili, da se mora varovati domača industrija. Šli so sami v Beograd, ne le enkrat, in nazadnje dosegli, da se je na tuje blago uvedla visoka carina, da morejo domači tovarnarji svoje izdelke dražje prodajati. Le pogledajte sladkor! Menda ni nikjer na svetu tako drag, kakor pri nas, bogati tovar-

narji pa spravijo milijone od ljudskih žuljev.

Pomislite na železniške tarife! Tovarnarji so dosegli pri državni upravi čudovite uspehe. Lani novembra smo plačali za vožnjo 15 ton premoga 626 Din, letos 1076 Din za daljavo 102 km. Torej za 540 Din je železnica povzdignila tarifo pri istem blagu. Toda za tovarniški izdelek 15 ton, ki mora imeti pokrit voz, smo plačali le 345 Din. To je pa blago, za katero tovarna sama plača voznino.

Za 3000 kg krmil smo pa plačali 370 Din za večjo daljavo. Menda vsak vidi, da s kmetom delajo kakor hočejo, ker si ne more pomagati.

Zakaj se blago v prodajalnah ne poceni? Trgovci imajo svoje trgovske zbornice, ki so prav potrebne in dobro delajo. Te zbornice vplivajo na vlado, da ovira uvoz, če je blaga zadosti v deželi, da napravi novo carino in vse drugo, kar je potrebno, da zavaruje te velike davkoplačevalce. To je umestno, toda stroške mora le kupec, to je kmet, plačati. Ne smemo pozabiti, da se trgovci laže domenijo zaradi cen, kakor kmetje. Dogovor, da ne bo šel nobeden s cenami preveč doli, je lažje mogoč. Cene držijo, da sebi življenje ohranijo, kmet pa tega ne more.

Pravično bi bilo, da bi država vsem stanovom oskrbela možnost poštenega življenja. Vidimo, da je res znatno izboljšala plače uradnikom. Kmetje sicer menijo, da jih je veliko preveč in da ti premalo delajo, da je veliko preveč učiteljev, orožnikov, financarjev in da zaradi tega državi vedno denarja manjka, toda mi se ne moremo v to vprašanje spuščati.

Vidimo pa, da je vlada prav do bro poškrbela za ugodnimi visokimi tarifi za omikane stanovce: zdravnike, notarje in odvetnike. Vsi imajo svoje zbornice, da zastopajo njih koristi. V te zbornice volijo svoje najboljše moške, ki vedno pazijo, da njih stan škode ne trpi.

Kaj ima pa kmet? Vsi od njega živijo, toda za njegovo korist se ne zmeni nobeden. Če kmet pogine, naj pogine, da se le njim dobro godi. Boste rekli: kmet bi moral biti povsod. Res je dober kmet za delo, pošten v občevanju, toda za postave kovati, za pogodbe sklepati s tujimi državami, gospodarstvo povzdigniti, na tarife paziti, tega kmet ne more. To morejo le ljudje, ki so

vedno v tem, ki poznajo vse razmere doma in drugod, ki hočejo tudi čisto delati za korist kmetškega ljudstva. Če bo šlo po tej poti naprej, mora nazadnje kmet propasti. Če smo dali vsem stanovom najboljše ljudi, jih bomo tudi našli, ki bodo skrbeli za pravo srečo svoje-

ga naroda, to je kmetškega ljudstva. Pot do te prave organizacije bom skušal prihodnjic pokazati.

Le vstani, vstani, borni narod moj, do danes v prah teptan!

Pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan!

Biriči v kmetških hlevih.

Naj opišem najprej dogodek, kakor mi je bil povedan. V vasi Lanišče, občina Smarje pod Ljubljano, živita in trpita kmeta France Jamnik in France Skubic. Obema je davčna oblast predpisala silno visok davek, kakor je to v tem okraju že navada. Oba sta prosila za odlog. Kakor kažejo poznejši dogodki, je davčna oblast odgovorila na prošnjo z — rubežnijo! V vas je prišla eksekucijska komisija, ki je pripeljala s seboj tudi že živinske gonjače. Gospodje so šli najprej v Jamnikov hlev, potem pa še v Skubičev. Iz vsakega hleva so odgnali po dve kravi, potem so se na popotili v Ljubljano. Pri Jamnikovih gospodarja sploh doma ni bilo, a na to se davčni gospodje niso prav nič ozirali. Oni so šli enostavno v hlev in so živino odgnali. Davčne gospode so spremljali tudi orožniki. Ti se niso posebno lepo obnašali. Jamnikovega 14-letnega fanta so našli na svislih in ga začeli pretepati. Ko je oče temu postopanju ugovarjal in hotel fanta braniti, so skočili 4 orožniki z nasajenimi bajoneti še proti njemu!

Osemdesetletno (!) Skubičevo pa so orožniki vrgli po gnoju, kar je navzoče silno razburilo. To je popolnoma razumljivo!

Ko je torej komisija opravila opravila svoje delo, so jo razjarjeni kmetje ubrali za eksekutorji in orožniki, hoteč jim odvzeti njihov plen. Nekje pri Škofljici so jih res dohiteli in jim odvzeli živino. Kmečka samopomoč seveda ni nič zalegla, ker je močna orožniška četa naslednjega dne zarubljeno živino zopet pobrala.

Kdo je kriv?

Gotovo je, da bodo ti dogodki imeli težke posledice. Ne le za tiste, ki so grešili proti zakonu, ampak tudi še na neki drugi strani. In o tem hočem povedati svoje.

Kdo je kriv po paragrafi, vemo vsi. Toda poleg paragrafov imamo še nekega drugega sodnika, ki je veliko hujši kakor paragraf, in to je vest, tista vest in tisto prepričanje,

ki živi globoko v srcu našega ljudstva, in ki pravi, da ni kriv samo tisti, ki je po paragrafu prepovedano dejanje zagrešil, ampak kriv je še v mnogo večji meri tisti, ki je s svojim postopanjem povzročil, da je prišlo do kaznjivega dejanja! Vest ne obsoja le dejanjskega krivca, ampak pred vsem moralnega povzročitelja krivice! Moralna odgovornost pa v danem slučaju ni na strani kmetov, ampak brez dvoma na strani davčne oblasti!

Mi vsi smo toliko pametni, da vemo, da davek mora biti, da se vzdržujejo javne naprave in noben kmet, vsaj v Sloveniji ne, se ne brani plačati odmerjenega mu davka, če je davek odmerjen tako, da ga kmet zmore! Naša davčna praksa pa besede »zmore« ne pozna! Naša davčna oblast enostavno komandira: Toliko — in basta! Naša oblast noče nič vedeti o tem, da mora kmet danes prodajati živino in les — svoja edina vira dohodkov — po globoko znižanih cenah! Davčni naši organi še vedno žive v oni dobi, ko je papirnata krona padala in so cene rastle in živi še vedno v časih, ko je mestna gospoda brez vsakega povoda nevoščljivo gledala na kmeta, če je pojedel kosček mesa ali kruha. Danes pa se hoče očitno maščevati nad kmeti, češ, le počakaj prokleta kmečka kanalja, mi ti bomo že plačali, ker nas nisi hotel med vojsko zastonj rediti! Kakor da bi bili kmetje krivi, če država ne plača uradnikov po valuti! In danes gre slovenska davčna gospoda v svoji nenasitni maščevalnosti nad kmetom tako daleč, da nas kmete neusmiljeno preganja in izsesava, nas rubi in nas goni z naših domov, ne meneč se za posledice svojega brezsmiselnega postopanja! Po mnenju slovenske davčne in finančne gospode bi menda kmet ne smel pojesti niti drobtine pšeničnega kruha, niti betvice mesa in ne popiti niti kaplje vina in hoditi okrog bos in raztrgan kakor eigan, samo da bi se slovenska davčna in finančna gospoda mogla veseliti v svoji mašče-

valnosti, češ le stradajte, hudiči, kakor smo med vojno stradali tudi mi! Mogoče bo slovenska davčna in finančna gospoda svoj namen tudi dosegla, toda prepričana naj bo, da se bo tudi njen želodec posušil, če bo kmet vrgel svoje orodje gospodi pred noge in ji rekel: Tukaj imate, pa garajte enkrat sami!

Posledice.

Cela zgodovina Slovencev nam priča, da slovenski kmet ni uporen, kar je pravzaprav škoda. Tako pohlevnega bitja svet ne pozna kakor je slovenski kmet. Dela in plačuje in plačuje in dela, dokler le more. Uprli so se samo enkrat, za časa Matije Gubca, pa tudi takrat ne iz objestnosti, ampak vsled prevelikega pritiska tuje gospode.

Zadnjič je zavrelo v Lanišću. Prišlo je le do malega spopada, ampak ta spopad naj bo slovenski davčni in finančni gospodi glasen opomin! Ali se naša gospoda ne zaveda, kako je tak ogenj nevaren in kako naglo se širi? Ali ne čuti, kako vse ljudstvo odobrava nastop kmetov iz Lanišča, kar je pokazalo s tem, da nihče pa prav nihče ni hotel kupiti zarubljene živine na javni dražbi? Ali ve naša gospoda, zakaj se ni našel noben kupec? Če ne ve, ji povem jaz: Zato, ker je vse ljudstvo uverjeno, da je bila kmetom odgnana živina po krivici, čeprav po paragrafi na pravilen način!

Postopanje slovenskih davčnih in finančnih oblasti mora dalje roditi skrajno slabe posledice z ozirom na državljanski čut našega ljudstva. Če bodo gledali ljudje v državi le nekakega roparja, ki jim niti golega življenja ne pusti, potem naj se nihče ne čudi, če spoštovanje pred državo pada, da o ljubezni sploh ne govorimo. Potem naj pa naša slavna slovenska gospoda ne hodi tožiti v Beograd klerikalcev in radičevcev, da »hujskajo« ljudi proti državi, ampak naj pokaže na sebe z vsemi prsti in naj pove po resnici, da je ona tista, ki je zamorila med Slovenci vsako spoštovanje do države!

In še nekaj je važno. V vsaki državi mora vladati med ljudstvom in uradništvom neko soglasje. Tega danes v Sloveniji ni več! Krivi pa temu niso radičevci ampak slovenska davčna in finančna gospoda! Jaz povem gospodom nujno in brez ovinkov: Tako kot sovraži danes slovenski kmet vse, kar je v zvezi z davkarijo in s financ, tako ni sovražil nikdar niti najhujšega Turka! To sovrašтво se je preneslo tudi že na drugo uradništvo, tako da danes o kakem soglasju med upravo in ljudstvom ne more več biti govora. Takrat, ko so sedeli po naših pisarnah Nemci, jih ljudje res niso marali, ampak naravnost sovražili jih niso. Žalostno je, da se je moral vsteti za pisarniške mize v Sloveniji slovenski davčni in finančni uradnik, ki je s svojim klečeplaztvom uničil še tisto trohico ljudskega zaupanja do uprave, ki je ostala nedotaknjena še iz prejšnjih časov!

Naj mi slovenski uradniki ne zamerijo, če govorim trdo. Toda resnica mora enkrat na dan in skrajno

krivično bi bilo odgovornost za vse naše težave vedno valiti na Beograd.

Tudi na Hrvaškem imajo finančno delegacijo in davčne urade, ki so podrejeni istemu finančnemu ministru, toda kakšna razlika vlada med Hrvaško in Slovenijo v tem

pogledu! Zato naj se slovenski davčni in finančni uradniki izpreobrnejo, dokler je še čas, da ne bo padla nanjo še težja odgovornost!

Končno moram odločno ugovarjati trditvam nekaterih listov, da je za težki dogodek odgovorna sedanja vlada. Po mojih informacijah

gre večinoma za davčne zaostanke iz prejšnjih let in če so prejšnje vlade trpele tako visoko obdavčevanje v Sloveniji, naj ne vale odgovornosti na nas!

Andrej Kelemina,
narodni poslanec.

Prisrčen sprejem našega ministra Pucelja na Gorenjskem.

Nedelja 27. junija ostane nam Gorenjcem v trajnem spominu. Ta dan je posetil našo lepo Gorenjsko naš tov. minister Pucelj. Bog je naklonil krasen dan in Gorenjska se je oblekla v domačo narodno nošo ter nestršno pričakovala svojega ministra.

Z dopoldnevnim vlakom se je pripeljal v spremstvu dveh načelnikov svojega ministrstva ter enega sekretarja in šefa kmetijskega oddelka g. inž. Zidanška do Lesc. Tov. minister je tu izstopil, ostali so se pa odpeljali v Bohinj ogledati ribogojisko stanico. V imenu občine je pozdravil ministra župan tov. Vidic in v imenu okrajne organizacije naše stranke tov. Ažman.

V HRAŠAH.

Z avto so se odpeljali v Hraše, kjer so si ogledali nov sirarski dom. V imenu sirarske zadruga, je pozdravil ministra nje načelnik tov. Vovk. Zadruga deluje dobro, ima toliko naročil, da komaj vsem ustreza. Tov. minister si je vse podrobno ogledal in bil vesel nad lepo napredujočo zadrugo, o kateri se je zelo pohvalno izrazil. Ko se je tov. Pucelj, obkrožen od velikega števila zadrugarjev, podal na Ažmanov dom, ga je polnoštevilno zbrano kmetstvo ljudstvo gromovito pozdravilo s klici: Živijo Pucelj. Živijo naš kmetijski minister. Po okusno pripravljenem prigrizku se je odpeljal z avto, katerega so med tem okrasile gospe županja in dekleta, v Breznico.

V BREZNICI.

Tu je pozdravil tov. ministra načelnik gospodarskega odbora tov. Anderle. Ogledali so si vodovod, ki potrebuje nujnega popravila. Tov. minister jim je dal navodila in nasvete v tem pogledu ter se nato ob navdušenih vzklikih odpeljal v

DOVJE.

Hiše so bile vse v zastavah. Gasilci z gasilnim orodjem. Sredi vasi so pričakovali gosta naš priljubljeni sivolodski župnik Jakob Aljaž in člani vodovodnega odbora s preds. tov. Jaklom na čelu. Po prisrčnem pozdravu med tov. ministrom in preč župnikom Aljažem, je načelnik vodovodnega odbora podrobno obrazložil finančno stanje in težaven položaj, v katerem se odbor nahaja. Zgradili so vodovod, vzeli posojila od 450.000 Din in teh bremen revna vas ne zmore. Prosili so podpore od vlade in poslanec SLS g. Serbec, ki je bil izvoljen za ta okraj, ni razen obljub storil ničesar. Tov. minister je vse pazno poslušal, uvidel težak položaj ter jim nato celostvar pojasnil tudi iz politične strani. Gasilci so napravili malo gasilno vajo, katera naj bi pač pokazala

la od kolike važnosti je vodovod. Slovenska kmetijska stranka bo brez obljub tudi za Dovje, akoprav so se politično drugam opredelili, napravila svojo kmetijsko dolžnost. Po iskrenem pozdravu z preč. g. župnikom Aljažem, odborniki in gasilci se je tov. minister odpeljal naprej.

V PODKORENU.

Bliskovito je drdral avto skozi Kranjsko goro v Podkoren. Cela gasilska četa je bila zbrana pri okrašenem gasilnem domu, raz katerega je plapolala velika slovenska zastava. Načelnik gasilcev je zastavil avto, lepo pozdravil ministra in mu izročil šopek krasnih velikih planink. Priporočil se je ministru za naklonjenost ter komandiral dragemu gostu pozdrav. Tov. Pucelj se je toplo zahvalil in se odpeljal.

V RATEČE.

Že pri prvih hišah so stali visoki, vitki mlaji z lepimi venci in dolgimi zastavami. Raz vsake hiše je vihrala slovenska zastava. V praznično odejo se je oblekla najskrajnejša občina na severo-zapadu, katera je bila kruto prizadeta z novo razmejčitvijo med našo državo in Italijo.

Pred hišo župana Kavalerja je bil postavljen slavalok z napisom »Pozdravljen kmetijski minister.« Ogromna množica ljudstva je bila zbrana. Žene, dekleta in punčke v narodnih nošah, cela gasilska četa v paradni obleki z vihrajočim praporom. Gromoviti živijo klici niso dolgo ponehali, ko se je vstavil avto pred županovo hišo. Deklice so ministra obsule s cvetjem in krasno okinčale avto.

Župan Kavalar, obdan z občinskimi odborniki, je lepo pozdravil došlega gosta, zahvaljujoč se mu v imenu cele občine za podporo. Nato je pozdravila ministra Minka Petrič v imenu žena in deklet, deklica Antonija Matijaž pa za šolsko deo. Obe ste mu izročile krasne šopke iz planinskih rož. Vidno ganjen ob tako prisrčnem in lepem sprejemu se je tov. minister iskreno zahvalil.

Po sprejemu si je ogledal mlado sirarsko zadrugo, ki že zelo lepo posluje. Nastanjena je v privatni hiši, vendar nameravajo čimprej zgraditi lasten sirarski dom. Priporočili so se za podporo.

Po kratkem ogledu na državni meji, ki je prerezala polja in njive in ki je pridelila Italiji vse glavne planinske pašnike in lepe državne gozdove, vsled česar so Rateče živlensko prizadete, se je minister z županom Kavalarjem ter ostalimi obč. odborniki vrnil v vas,

kjer ga je pričakovalo zbrano ljudstvo in zahtevalo da jim spregovori nekaj besedi.

Župan Kavalar v imenu ogromne množice ponovno pozdravi ministra otvori zborovanje ter mu podeli besedo. V skoro enournem govoru je tov. Pucelj objašnjeval temelj kmetijske politike, pomen in namen Slov. kmetijske stranke in taktično postopanje za doseg velikih ciljev, ki so svoboda, kultura, napredek in blagostanje kmetijskega ljudstva. Viharni živijo-klici in odobravanje so sledili njegovemu govoru. Množica je še dolgo vztrajala na mestu in vzklikala ministru. Obč. odbor je priredil okusen obed. Po obedu se je preds. okraj. org. tov. Ažman v navdušenih besedah zahvalil vrlim Ratečanom za vse. Po pozdravu in vzklikih kmetiskemu ministru in slov. kmetijski stranki se je minister odpeljal nazaj proti Bledu. Vse ljudstvo, starčki in žene, otroci in dekleta, vse je bilo na cesti in pozdravljalo.

V PODHOMU.

Komaj prispe avto v Zasip, že prično grmeti možnarji. Pred započeto stavbo sirarskega doma je zbrana velika množica. Vrli in zavredni Zasiplanci in Podhomeci pričakujejo v krasnih narodnih nošah. Pred ministra stopi krepko gorenjsko dekle Pavlina Tonejčeva, želeč mu v iskrenih besedah lepo dobroščico in mu izroči krasen šopek. Po ministrovih zahvali so se pozdravili z navzočim dr. Schweglom, preds. kraj. org. Slov. kmet. stranke Vogelnikom in drugimi. Ogledali so si najprej pričeto zgradbo sirarskega doma, nato pa odšli v lepo gorenjsko hišo tov. Janše, kjer je pripravil prigrizek. Podhom ves v zastavah in mlajih.

Minister je takoj pričel s sprejemanjem deputacij. Najprej iz daljnega Bohinja, nato pa domačini. Izročili so mu raznovrstne prošnje, katere bo minister po svojih močeh uvaževal in priporočal. Dalje si je ogledal nevarno podsipanje bregu potoka Radovne tik pod hišo tov. Ulčarja, ki je potreben takojšnje odpomoči. Minister je obljubil, da bo storil, kar bo v njegovih močeh, da se katastrofa prepreči. Ista opasnost preti od potoka Radovne tudi tov. Petermanu in Pogačniku iz Sp. Grabna. Ko so si ogledali še železniški prehod, ki ga želijo Podhomeci, se je tov. minister z županom Vidicem, Ažmanom in tajnikom Mravljatom med gromenjem topičev in vihnimi klici odpeljal na Bled in od tu v Ljubljano.

Gorenjska je pokazala svojo zvestost, sledila bo enotnost in sloga vsega kmetijskega ljudstva in z njo mogočna Slov. kmetijska stranka.

Neodvisna prekmurska stranka in — mi.

Dolnja Lendava, 20. junija 1926.

Slovenska javnost pozna dobro prekmurskega poslanca Klekla in njegovo glasilo »Novine«. Leta in leta ruje ta gospod s svojevrstno demagogijo, v kateri je večji mojster kakor katerikoli poslanec od SLS, ki drugače uživa glas demagoga. — Ker pa prekmurski narod ni tako omejen, kakor ga smatra g. Klekl in njegovi decimirani trabanti, je bila povsem naravna posledica, da so se med Prekmurci našli možje, ki so dvignili svoj glas proti poneumnjevanju prekmurskega ljudstva ter ustanovili svojo stranko proti poslancu Kleklu, o katerem ve vsa javnost, da redkokdaj gre v Beograd in če gre, hodi tja zastoni; če pa spregovori, tedaj izda jezuitsko taktiko SLS in jo spravi v škripce. Med možmi iz naroda so se dvignili voditelji v prvi vrsti duhovniki katoliške in protestantske vere. Ustanovili so novo stranko in izdali svoje glasilo »Naše Novine«. Mi smo spčetka šli brez komentarja preko tega političnega pojava, ker smo se omejili na edino pravilno taktiko objektivnega (stvarnega) opazovanja novega položaja, ki je v Prekmurju nastal. Klerikalci (kar je politično strokovni izraz za SLS) so v Prekmurju kakor v ostali Sloveniji podomače rečeno temeljito »zafurali«. V kolikor niso storili to oni kot »edino legitimirani« zastopniki Slovenije, so jim pomagali nelegitimirani (če hočete) demokratari in — če se splača omeniti — takozvani slovenski radikali. Prošli reži mi so proglasili Prekmurje za severno Macedonijo, nekak eksil (zatočišče pregnanih) za slabo kvalificirano uradništvo po vzoru avstrijske metode »Strafposten«, katerih se poslužujejo tudi namestniki Učitelja Ljubezni, škofovske ekscelence za »uporne in renitentne« duhovnike. V to severno Macedonijo, t. j. Prekmurje, so pošiljale razne vlade slab uradniški material, češ, za Prekmurce je dobro... Ti uradniki, namesto da bi državni upravi s svojim delom napravili ugled, so se vrgli v politiko. Najlepše pri tem je to, da je eden bolj »kunšten« od drugega. Narod, ki je pošten, priden in delaven, begajo s svojimi političnimi frazami vsak po svoje, vmes pa basira demagog Klekl svojo srednjeveško pesem. Namesto, da bi Prekmurje dobilo dobre upravne uradnike in učitelje, ki bi se posvečali samo upravnemu delu in prosveti — so se poslali tjakaj slabo kvalificirani in v moralnem oziru diskvalificirani ljudje. Naravna posledica je, da so narodni voditelji, ki pošteno mislijo in trezno presojujejo kot vestni domoljubi položaj v svoji deželi, dvignili svoj glas, da se zberejo zdravi elementi v skrajno obrambo svoje rodne grude pred škodljivci in ti so v prvi vrsti: nemoralni klerikalizem g. Klekla, potem moralno slabo uradništvo in agenti protikmetских ter protidelavskih strank.

V novo stranko, ki jo vodita gg. dr. Nemethy in dekan Strauss, je vstopila skoro vsa prekmurska duhovščina katoliška, kakor evangeljska. To je najlepši dokaz za trdi-

tev, da duhovnik ne sme biti pri nobeni drugi stranki, kakor v blaženi SLS! Prvi duhovniki, ki so to gibanje začeli, so sami idealni možje Slovenci, vneti poborniki sv. vere, a samo to napako imajo, (bi rekel dr. Korošec ali njegov oproda Klekl), da se ne dajo več komandirati od Klekla in tudi ne od politikujočih škofov. Mimo tega gibanja ne moremo iti molče. Pisec teh vrstic se mudi že dalj časa v Prekmurju ter ima priliko na lastna ušesa čuti sodbo naroda. In kaj pravi ta revni, izmučeni a poštenu in verni narod? »Klekl, ki se kot duhovnik peča z agrarno reformo, ki mu je le objekt (predmet) za demagogijo (varanje naroda), naj bo pripravljen, da ga »lepega dne potrpelivo ljudstvo ne kamenja...« (Kakor znano so Prekmurci po večini interesenti agrarne reforme, ker so tam obširna veleposestva madžarskih plemičev. Agrarna oblast dela po zakonu in ščiti agrarne interese. G. Klekl pa govori narodu drugače, kakor v Beogradu in v svojih »Novinah« piše zopet drugače. Naravno je, da je ljudstvo teh farbarij sito in odklanja čenčarije Klekla in njegovih trabantov.) V drugi vasi (Zamostje, Hidveg) so mi rekli: »Zadnjikrat smo dali svoje votume (glasove) za Klekla. Ni ke (nič) mu ne verjemo!« Zopet drugod (Gaberje) pravijo: »Mi smo Slovenci, a nam ne trbej (treba) tistih prišlekov, šteri davajo slabi zgled...« Na vprašanje, kakšni vzgledi so slabi, so mi pripovedovali tako strašne nemoralne storije, da so se meni, ki kakor znano nisem svetnik — ježili lasje... V večji vasi (Peletovci) pa so rekli kmetje: »Zadnji čas je bil, da se Prekmurci postavimo na noge. Mi zaupamo Štefanu Radiću in vsi, ki hočemo, da bi Prekmurje ostalo Prekmurcem, vemo, da bo nam pomagal samo on. Nova stranka zapupa od vseh jugoslovanskih politikov edino na pomoč g. Štefana Radića. Zato smo mu izkazali veliko zaupanje pri zadnjih volitvah, le žal, da oba poslanca (Tisaj in Hrupič) ne prideta nič med nas.« Objasnil sem jim, da imata polno dela v krajih, kjer je politično delo bolj potrebno kot tu, kjer biva enodušno zaupanje naroda. Drugod zopet v daljnem razgovoru je rekel značilno starejši duhovnik: »Ljubljanski in mariborski klerikalizem, katerega agent je Klekl — se je sam ubil. Demokrati in radikali so le s svojo nacionalistično (narodnostno) hujskarijo podprli Kleklovo razdiralno delo. Poštenu narod se zbira k odločni besedi!« In tako se vrsti sodba za sodbo, ki izvenijo vse v okrutno in upravičeno obtožnico proti tistim »prišlekom«, ki se igrajo slepe miši s »klerikalstvom« in »liberalstvom«, ostankov iz žalostne avstrijsko-madžarske dobe. Narod je lačen kruha, duševnega in telesnega. Beden je ta narod a pošten je: Ljubi svojo zemljo in vero svojih četov in upa v Staro pravdo. Zato bo zletel iz Prekmurja vsak političen klavitez, ki bo delal drugo politiko kakor ono pozitivno narodno-gospodarsko. Prekmurski narod

je do grla sit ne samo klerikalne demagogije, ampak tudi demokrat-skega batinaštva. Miren in potrpežljiv kakor je sicer — pa bo v usodnem momentu spregovoril tako glasno in odločilno, da bo generalom a la dr. Korošec, Klekl, Pivko itd. še dolgo brnelo po ušesih... Kdo bo kriv? Seveda — Štefan Radić!!! Danes je narod tako daleč zrel, da se spozna v politiko toliko, da ve, kaj so vzajemnost sloga in samopomoč!

Iz opisanih razmer ni nič kaj čudno, ako zahtevajo duhovniki odcepitve od onih škofij, katerih glavarji imajo v klerikalni politiki glavno besedo. Tako zahtevajo prekmurski duhovniki ustanovitev nove škofije v Varaždinu, pod katere jurisdikcijo naj bi spadalo celo Prekmurje. Nova stranka zahteva svojo oblastno avtonomijo v obliki lastne županije, kar bi se dalo izvesti. Nadvse značilna pa je okolnost, da zahtevajo ljudje hrvaški pouk v šolah in da uglednejše familije pošiljajo svoje otroke na Hrvaško, češ, da se v prekmurskih šolah ničesar ne naučijo. Klerikalno in demokratsko-orjunsko učiteljstvo je samo krivo, da je temu tako. Kriva pa je tudi šolska oblast, ki namešča v Prekmurju manjvreden učiteljski material. Dobro kvalificirani učitelji, ki se zavedajo, da so sinovi

kmečko-delavskega naroda bi radi šli v Prekmurje, ako ne bi bilo tako grdo prononsirano kot severna Macedonija ali Sibirija, kakor pravijo sami. Kdo je tem razmeram oče — vemo vsi. Naj se krivda ne vali na nikogar drugega kakor na brezvestno klerikalno demagogijo, ki špekulira na skromno razvito duševnost naroda, (ki je ostal v temi radi klerikalizma) in na batinaške metode demokratske frakarije, ki pita prekmurski narod z nacionalističnimi traparijami ter šunta proti madžarskim sosedom, ki so vedno živeli v miru in slogi s Slovenci. Raznetili so nad obema elementoma ogenj nacionalnega sovraštva in ko so jih dodobra medsebojno našuntali, grede kričati po ulicah, mazat mažarske napise ter motiti nočni mir v imenu »Nacije«. Žalostni predstavniki nacije, v katere grbu je batina in blato!! — Kogar se tiče, naj razume!

Treznim Prekmurcem pa kličem: Delajte z vročim srcem in hladno glavo za svojo Krajino. Spoštujte zakon in zaupajte v lastno moč ter pomoč kmetov in delavcev, ki korakajo pod zastavo Stare Pravde Matije Gubca, katero nosi Štefan Radić.

Roman Bendé, I. r.
okrožni tajnik Slovenske Kmetске Stranke za Mariborsko oblast.

Postanek „Samostojne Kmečke Stranke“ na Posavju.

Z ozirom na razpravo in objasnila nekaterih tovarišev v »Kmet. Listu«, o vprašanju ustanovitve »Samostojne Kmetске Stranke«, sem bil od več strani pozvan, da objavim začetek SKS na Posavju in s tem izpopolnim nje zgodovino. To storim kratko v naslednjem:

Med vojno so vsi razsodnejši kmetovalci na Posavju uvideli, da se je vse predvojno politično nasprotstvo, ki se je na žalost prepogosto razvilo v sovraštvo med sosed-kmetovalci, od voditeljev vseh strank namenoma zlorabilo v veliko nesrečo kmeta samega. Vsi smo preživeli čutili na lastni koži, da smo v največji nesreči, v ojni, ostali sami, prepušteni ali usodi ali zapušteni od vseh takozvanih »zastopnikov«, ki niso o bedi kmet-skega stanu imeli pojma. Ali pa so se od strahu poskrili. Samoposebi in povesod je vznikla neodoljiva misel samopomoči in združitve enako trpečih — vsega kmetskega ljudstva, v močno, lastno organizacijo, katero naj vodijo kmetje sami, brez primesi, katera je nas že toli razočarala.

V vsaki kmetски družbi, pa naj so nje člani pripadali katerikoli predvojni stranki, se je potreba take organizacije kot najnujnejša poudarjala. Po prevratu sem, na splošno željo, sklical župane in druge vplivnejše osebe brežiškega okraja na sestanek v Brežice na dan 5. marca 1919 v gostilno g. Klavška. Navzoči so bili vsi tedanji župani in drugi vplivnejši možje iz brežiškega okraja, skupno okrog 60 oseb. Bil je to prvi naš posavski kmetски parlament, na katerem se

je obširno razpravljalo o gospodarskem in političnem vprašanju. Stori se je več gospodarskih sklepov ter bila določena tričlanska deputacija, katera je takoj drugi dan, to je 6. marca 1919, predložila osebno v Ljubljani Narodni vladi gospodarske zahteve v smislu donešenih sklepov — s popolnim uspehom — kot prvi dokaz potrebe in koristi koncentracije vseh kmet-skih sil.

V političnem oziru se je soglasno in z velikim navdušenjem sklenilo ustanoviti lastno kmet-sko stranko. Takoj se je izvolil (in pozneje izpopolnil) pripravljalni okrajni odbor, v katerem so bile zastopane vse občine okraja po svojih županih in drugih možeh (originalno listino tega odbora z lastnoročnimi podpisi članov hranim še jaz) ter se je naročilo podpisnemu, da skuša stvar oživitvoriti, najti zveze, zlasti možnost izdaje časopisa itd. Ker nam takrat ni bila znana v Sloveniji ta možnost, pooblastilo se je na tem zboru podpisanega, da skuša priti v stik z g. St. Radićem v Zagrebu (o katerem smo takrat vedeli samo to, da stoji na čelu seljaške stranke v Hrvaški) in ga, če mogoče, pridobiti v to, da bi, vsaj za začetek, razširil svoje glasilo »Slob. Dom« tudi v Slovenijo.

V tem svojstvu in namenu sem se nekaj pozneje podal v Zagreb. Imel pa sem smolo. Ko se po jutranjem vlaku pripeljem s tramvajem do Jelačićevega trga, vidim v smeri proti domu g. Radića zbrano veliko množico ljudstva, zlasti mladine. Reklo se mi je, da so neki di-jaki navalili s kamenjem na knji-

garno g. Radića. Ko se je hrup polegleg in množica razpršila, se mi je na domu g. Radića reklo, da ga ni doma. Nekaj dni pozneje sem se podal v drugič v Zagreb, kjer se mi je povedalo, da so g. Radića prejšnje dni zaprli.

Preostalo ni drugega, kot iskati drugih stikov. Obrnil sem se pismono na tov. Iv. Demšarja v Železnikih. Ta mi je sporočil, da se pri njih deluje že tudi v isti smeri. Izmenjala sva več pisem in potrebna razjasnjevanja. Naš pripravljali odbor, ki je štel 70 članov, se je sestel medtem parkrat k reševanju političnih in gospodarskih vprašanj. Ko so nato — v poletju 1919 — v Ljubljani sklenili ustanoviti kmetisko stranko — prvotno le za Kranjsko — sklenil je takoj naš odbor, pridružiti se in jo razpresti tudi na Štajersko. Po nalogu odbora sem se podal osebno v sevniški okraj ter s tov. Jož. Božičem, žu-

panom iz Zabukovja, stopil v stik, najprej ob priliki neke konferenice, z vsemi župani sevniškega okraja v Sevnici. Tudi tu se je soglasno z navdušenjem sklenilo pridružiti se brežiški organizaciji (z eno samo izraženo željo gosp. župana Badeja, da bi se v stranko pritegnilo vsaj tudi g. Pušenjaka) in bil skupni kmetijski stranki. To se je tudi izvršilo ter se je po mnogih predpripravah, sestankih, žrtvah itd. začelo s tovariši iz Kranjske skupno strankino propagandno delo.

To je kratka zgodovina postanka SKS na Posavju. Pripomnim, da pri opisani ustanovitvi in razvitku stranke ni vplival, sodeloval ali dal inicijativo izven zgoraj navedenih, nihče, pa naj bi bil katerekoli druge stranke. Gospode, katere se nam je predbacivalo, da smo ž njimi v zvezi, ali na njih željo ustanovili SKS, še dolgo potem niti poznali nismo.

Ivan Urek.

Velike povodnji.

Neprestano deževje, s katerim nas je osrečilo letošnje poletje, je povzročilo skoro po celi srednji in južni Evropi ogromne povodnji, ki so ponekod uničile vse poljske pridelke. Posebno mnogo so trpele dežele ob Donavi.

V Avstriji je uničena skoro vsa krma in avstrijski živinorejci se boje že sedaj, da bodo morali prodajati na jesen živino za vsako ceno. Vlada je sicer sklenila, da bodo dobili kmetje državno podporo, toda državna pomoč ne more vse škode nikdar popraviti.

Na Češkem so narastle vode poradle mnogo nasipov in poplavlile na tisoče hektarjev rodovitne zemlje. Posebno velike povodnji so imeli na Slovaškem, kjer se s Karpatov stekajo mogočne reke v Donavo.

Najbolj pa je narastla Donava v onem delu svojega toka, ki teče po naši državi. Poplavljeni je skoro cela Vojvodina, na nekaterih mestih več, na drugih manj. Voda je na mnogo mestih predrila velike nasipe in zalila na tisoče oralov najbolj rodovitne zemlje. Tako je na državnem posestvu v Belju poplavljenih nad 30 tisoč oralov sveta.

Prebivalstvo se je borilo z nadčloveškimi napori proti grozeči nevarnosti. Najhujše je bilo pri Apatinu v Vojvodini, kjer je voda narastla nad 6 metrov čez normalo. Pod vodo je okoli 3000 oralov zemlje. K sreči je voda zaenkrat porušila

le prvi nasip. Če bi porušila še drugega, bi voda poplavlila nad 25 tisoč oralov zemlje. Iz Apatina pa je vse prebivalstvo zbežalo od strahu in le napornemu delu vojakov se je posrečilo preprečiti najhujše. Stali so do vratu v vodi in neumorno dovažali prst in kamenje, celo vrata so morali trgati s hiš, da so zadržali vodo in preprečili silovito katastrofo.

Tudi Podravje od Osjeka dalje je vse pod vodo in škodo cenijo na 100 milijonov dinarjev. Nič boljše ni v Južni Srbiji, kjer je prestopila bregove reka Morava. Nekatera mesta so popolnoma odrezana od sveta in železniški promet je na mnogih krajih ukinjen.

Težki nalivi poslednjih dni so povzročili tudi drugod veliko škodo. V Zagrebu je voda zalila v nedeljo kleti in prizemna stanovanja, Sloveniji pa je zaenkrat dobrotno nebo prizaneslo. Samo Ptuj in okolica trpita, drugod pa povodnji še ni.

V soboto sta se pripeljala na kraj nesreče tudi kralj in kraljica. Kralj si je dal natančno poročati o škodi.

Vlada je s svoje strani ukrenila vse, kar je pač mogla v prvem trenutku. Poslala je na pomoč vojaštvo, vojaške vozove in vojaške rešilne čolne. Posebno pohvalo pa zasluži minister Pucelj, ki se je mudil več dni na licu mesta in odredil v imenu vlade, kar je smatral prvi hip za potrebno.

Na javno vprašanje, stavljeno na gradbenega direktorja,

je uredništvo dobilo sledeča pojasnila:

Od dovoljenega kredita za zgradbo neke nove ceste je preostalo leta 1925 1.530.000 Din. Prošnji, da bi se porabil ta denar za vzdrževanje deželnih in okrajnih cest, budžetni oddelek ni ugodil.

Za zgradbo deželne ceste Kostanjevica — Osterc se je unesel zadnji dve leti in tudi letos potrebni

denarni kredit v predlog državnega proračuna. Ker pa denarna potreba v to svrhu dozdej ni bila dovoljena, se niso mogla razpisati in oddati gradbena dela.

Gradbena direkcija je prejela od občin več prošenj za izposlovanje državne podpore v svrhu izvršitve raznih občinskih zgradb (ceste, mostovi itd.). V pretekli budžetski dobi je direkcija vse to proš-

nje obravnavala in predložila s priporočilom kompetentnemu mestu. Po došlih strogih predpisih pa uvažuje ministrstvo sedaj le take prošnje za državno pomoč, katerim so priloženi točni načrti in proračuni nameravanih del. Vse te predpogoje, kateri manjkajo vsem predloženim prošnjam, pa si morajo preskrbeti občine same, ker gradbena

direkcija v lastni kompetenci ne sme izvrševati občinskih projektov in jih v tako velikem obsegu tudi ne more vsled skrajno pičlega stanja tehniškega osobja.

(Op. ured. Iz gornjih pojasnil je razvidno, da so bile prvotne naše informacije pravilne in da je zapadlo 1.530.000 Din kredita.)

„Kmetijska Matica“.

Letos v jeseni izide drugi letnik lani ustanovljene »Kmetijske Matice«. Namen ji je, širiti med naše ljudstvo kmetisko - strokovni pouk. Kakor napredujejo vse vede, tako tudi ona o kmetijstvu. Z ozirom na vedno težje pogoje življenja in posebno z ozirom na vedno večjo konkurenco v kmetijstvu je od največje važnosti, da se tudi v našem kmetiskem narodu čimbolj širi poznanje vseh onih pripomočkov, ki morejo pospeševati kmetijsko gospodarstvo. Samo tak cilj zasleduje »Kmetijska Matica« in nič drugega. Z zadovoljstvom ugotavljam, da se do danes tudi od nobene strani drugih namenov temu podjetju ni podtikalo. In tako naj ostane še nadalje!

S tem je obenem jasno povedano, da se »Kmetijska Matica« ne sme smatrati kot nekako konkurenčno podjetje slično organiziranim ustanovam, n. pr. Mohorjevi

družbi, Vodnikovim družbi, Slovenski Matici itd., ker to ni in ne bo.

V drugem letu, t. j. letos, izidejo najmanj štiri knjige:

1. Veliki koledar za leto 1927 z bogato leposlovno in strokovno vsebino.

2. II. zvezek Rohrmanovih »Kmetijskih nauk«, ki so že lani zelo ugajali.

3. Povest iz slovenskega kmetijskega življenja.

4. Odlično pisana knjiga o sadjarstvu.

Poverjenike prosim, da mesec julij še porabijo za marljivo pridobivanje naročnikov (naročnina 30 dinarjev). Ako bi se še kedo zanimal za stvar in bi želel sodelovati kot poverjenik ali pisatelj, naj se pismeno javi na naslov: »Kmetijska Matica«, Ljubljana, Poljanski nasip št. 8.

Miloš Štüber.

Shodi in razne prireditve.

V Krškem se vrši tudi letos velik kmetijski praznik, dne 15. avgusta t. l., ki bo po svoji obsežnosti in programu nadkriljeval lanski kmetijski praznik, katerega se je udeležilo nad 15.000 kmetijskega ljudstva. Vse prebivalstvo krškega in brežiškega okraja se marljivo pripravlja na veliko kmetisko slavlje.

V Zabnici se vrši sestanek kraj. organizacije dne 18. julija ob 4. uri popoldne pri tov. Ivanu Cegnarju.

Lesce. Okrajna organizacija SKS za radovljiški okraj priredi dne 11. julija ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne Legat ob kolodvoru veliko vrtno veselico z najraznovrstnejšim sporedom. Vsled tega se odbor obrača na vse pristaše in prijatelje kmetijskega gibanja, da se v čim večjem številu udeleže. Vse železniške zveze so zelo ugodne. — Vsem: dobrodošli! — Odbor.

Stari trg pri Črnomlju. Preteklo nedeljo je bil občni zbor krajevne organizacije Slov. kmetijske stranke pri tov. Majerle ob obilni udeležbi naših pristašev. Zborovanje je vodil tov. Veselič iz Pake. Politično in gospodarsko poročilo je podal tov. geometer Mravlje, nakar so se izvršile volitve novega odbora. Izvoljeni so: Peter Šterk, Kovač vas 10, predsednik, Peter Veselič, Paka, tajnik. Odborniki: Peter Šterk, Predgrad 102, Miha Majerle, Jelenja vas 5, Marko Ferderbar, Soledača vas: Jož. Kopš, Prelesje 5; Pavel Majerle, Dol; Jože Mihelič, Radence; Marko Majerle, Vimol; Mar-

ko Majerle, Stari trg; Pavel Movrin, Podgora; Peter Mihor, Predgrad. Po volitvah se je razvila živahna debata o potrebah v območju kraj. organizacije in so se storili v tem pogledu važni sklepi.

Velika Nedelja. V nedeljo dne 20. junija je bil pri nas sklican shod. Prostorna soba je bila nabito polna. Shod je otvoril tov. Rojs Ivan, ki je podal besedo tov. Romanu Bendé-tu. Govornik je omenjal zgodovino kmetijskega pokreta in politično-gospodarski položaj. Za tov. Bendétom je govoril tov. Ivan Rojs, ki je spopolnil izvajanja predgovornika ter z jasnimi besedami dokazal, da je rešitev kmečko-delavskega naroda edinole v vzajemnem in složnem medsebojnem delu. V debati se je govorilo o agrarni reformi in krivica iz prejšnjih let, ko se SLS delala solnce in dež, kakor se ji je zljubilo!

Hotinja vas pri Slivnici. Tukajšnja agrarna zajednica je priredila za nedeljo dne 4. t. m. predavanje o agrarnem združništvu. Zbralo se je nad 80 kmetov, kmetice, delavcev in delavk v gostilni g. Primesa. Predavanje je otvoril tov. Josip Grabelšek ter dal besedo tov. Romanu Bendé-tu, ki je v približno 2-urnem predavanju razlagal pomen združništva. Agrarne zajednice, o katerih je govoril tov. Bendé, imajo svoj vzvišeni pomen baš sedaj v dobi gospodarske krize in vsesplošne draginje. — Potom agrarnih zajednic se bo organiziral

skupni nakup poljedelskih potrebščin in skupna prodaja vseh poljedelskih pridelkov. Po predavanju se je razvila prosta debata in so se v pogledu kmetijsko-delavskega pokreta storili važni sklepi. Kmetje in delavci! Združujte se v gospodarskih zadrugah; tam je vaša rešitev!

Sv. Lenart nad Laškimi. Pet let je že menda kar nismo imeli tukaj nobenega občnega zbora krajevnih organizacij. Sklicali smo sestanek in občni zbor krajevnih organizacij v gostilni Knez v Malih grahovšah. Tajnik J. Škraber nam je v enournem govoru orisal politični položaj. Nato smo prišli na volitev odbora, ki je sledeče sestavljen: predsednik: Weber Karol, župan; podpredsednik: Deželak Jožef, gostilničar; tajnik: Tovornik Franc, posestnik; blagajnik: Hladin Jožef, posestnik; odborniki: Ulaga Franc, Cepuš Jožef, Trupej Anton, Frece Filip, Guček Franc, Pavlinec Anton, Knez Franc, Deželak Albin. Nato je tajnik nabiral zneske za blagajno krajevnih organizacij; nabral je 27 Din, gostilničar pa je daroval liter vina, kateri je v šaljivi licitaciji dosegel znesek 163 Din. Skupaj 200 Din, katere se je izročilo blagajniku Hladinu.

Kamnik. Seja okrajnega odbora »Slov. kmetijske stranke« za kamniški okraj se je vršila v nedeljo dne 4. julija pri tov. Cerarju. Predsedoval je tov. Kristan. Poročilo o političnem položaju je podal navzoči tov. A. Prepeluh. Pozneje se je sukala debata zlasti o šolskem in raznih gospodarskih vprašanjih in so se sprejeli sklepi, ki bodo predloženi načelnstvu stranke v nadaljnje delo.

Ljubno v Sav. dolini. V nedeljo dne 4. julija se je vršil v našem, od prometa tako zelo oddaljenem kraju Savcu shod »Slov. kmetijske stranke«. Kljub deževnemu vremenu je bila udeležba zelo povoljna. Na shodu je obširno govoril tov. A. Prepeluh o sedanji politični si-

tuaciji ter o raznih gospodarskih vprašanjih Slovenije. Njegovo poročilo so navzoči soglasno odobrili. Na to se je razpletla debata o organizaciji, v katero je posegel zlasti tov. Podpečan. Sklenilo se je takoj osnovati prajevno politično organizacijo »Slov. kmetijske stranke« za Ljubno z okolico. V debati se je povdrla potreba mladinske organizacije. Tudi razna krajevna gospodarska vprašanja so se omenjala in naloga nove krajevnih političnih organizacij naj bo, da se pobavi s temi vprašanji, ki so v zvezi z vsakdanjim kruhom tega prelepega planinskega kraja. Pri sledečih volitvah se je odbor krajevnih organizacij, h kateri so pristopili skoro vsi navzoči, konstituiral sledeče: Predsednik: Anton Sem, posestnik in lesni trgovec v Ljubnem; podpredsednik: Luka Ermenec, posestnik in lesni trgovec v Ljubnem; tajnik: Anton Podpečan, posestnik in trgovec v Ljubnem; blagajnik: Jožef Ermenec, posestnik v Ljubnem; odborniki: Arnič Franc, posestnik v Ljubnem; Fortunat Plešec, posestnik in čevljarški mojster v Ljubnem; Janez Reiko, posestnik v vasi Ter; Jenko Martin, posestnik pri Sv. Primožu in Ignac Tiršek, posestnik v Teru. — Sedaj je treba, da krajevna organizacija v Ljubnem začne z agitacijskim in organizacijskim delom tudi po sosednjih občinah ter zlasti med kmečkim ljudstvom, ki zapada že v apatijo na svojo lastno veliko škodo, in razširja veliko idejo našega svežega ljudskega pokreta. Tudi tu, kakor po vsej ostali lepi Savinjski dolini je zvezda nekdanjega mogočnega SLS v zatonu. Na njeno mesto stopa boljša, poštenjša in bolj sveža »Slovenska kmetijska stranka«.

Mestinje. Somišljenike »Slovenske kmetijske stranke« pozivamo na javen shod, ki se bo vršil v nedeljo dne 11. julija ob 3. uri popoldne v Mestinju pri Smehu. O politični situaciji bodo poročali tovariši iz Ljubljane in Maribora. Udeležite se shoda polnoštevilno!

priredili jareninski Sokoli. Na demokratski shod je prišlo večina učiteljsko iz vseh sosednjih in tudi drugih župnij, skoro vsi financirani in drugi uradniki iz St. Ilje, ter precej »kmetov« z žuljavimi rokami iz Maribora. Posebno predsednik shoda se je delal najvnetejšega »kmeta«, ter se skoro pridružil, da je demokratska stranka prava kmetijska organizacija, in da ona skrbi za kmeta in za ubogega delavca. Drugi takšni »kmeti« mož z žuljavimi rokami in z dobrim jezikom je prišel nek nadučitelj s Pohorja. Menda bi tudi rad postal kmetijski zastopnik v Beogradu. Pri govoru ni deloval samo jezik, ampak zvijal in krilil je okoli sebe tako, kakor bi mu terpentina nalili. Tretji »kmet« se je pripeljal z elegantnim avtomobilom. Ta »kmet« je bil g. poslanec dr. Pivko, kateri je prvi govoril. Priznati moramo dalje da je g. dr. Pivko govoril dostojno. Pohvalil je tudi dr. Korošca, posebno pa Radiča in njegove poslance. Priznal je, da je Radič z svojimi poslanci že nekaj dose-

gel in da, ako Bog da, bo dosegel tudi izenačenje davkov, kar drugi tekom sedem let niso dosegli in da ga bodo pri tem podpirali tudi demokratski poslanci. (Bomo videli.) Končno se še omeni, da je potekel shod mirno in da so se ga udeležili iz Jarenine od demokratarjev g. nadučitelj, 4 do 5 klerikalcev ter okoli 10 do 12 kmetov in obrtnikov slov. kmečke ali Radičeve stranke ter nekaj mladih fantov, seveda tistih klerikalnih hujskačev in pretepačev ni bilo blizu, ker se menda vendar malo sramujejo, da so na njihovem shodu tako sramotno pogoreli ter plačali precej pravnih in kazenskih stroškov. Da je torej prava kmetijska stranka Radičeva, k kateri se je pridružila tudi naša SKS, je moral priznati celo dr. Pivko. Zato je potrebno, da dobi ob prihodnjih volitvah še več poslancev, kajti potem bo mogel še več dobrega storiti. Zato bomo ob času volitev oddali glasove Radiču, nikoli pa dr. Korošču, ki tekom vseh 7 let ni dosegel prav ničesar.

Pri sv. Jurju v Slov. Gor. so ubili neki lopovi pred 14. dnevi posestnika Kosa in njegovo ženo. Zločinci so že pod zapornim ključem. Zaprlj so celo rodbino, 42 oseb, od katerih je še sedaj v zaporu 11 oseb. Omenimo še, da so našli pri teh ubijalcih veliko ukradenega blaga, kakor koce, odeje, vreče ter mnogo drugega orodja.

Narodni poslanec g. Pušenjak je napisal v »Slov. Gospodarju« štev. 26 z dne 1. julija 1926 članek pod naslovom: »Pušenjakov dolgi obstrukcijski govor«. V tem članku nas zanima odstavek, ki se glasi dobesedno: »Radičevci v Sloveniji, ki že več let pripadajo Radičevi stranki, so mi po svojih voditeljih izjavili, da odobravajo mojo borbo in so prepričani, da se mora znatno spremeniti davčni zakon, ako želimo zboljšanje razmer in ne odobravamo nastopa Pucelja glede davčnega zakona.« — Davkoplačevalec iz Štajerske, tudi dolgoletni Radičev pristaš, pa nam piše: »Mi radičevci iz dežele želimo izvedeti, kateri naši voditelji iz Slovenije so izjavili Pušenjaku, da odobravajo njegovo borbo za izpremembo predloženega davčnega zakona? Puše-

njak naj imenuje imena! Nam se namreč čudno zdi, da si ravno g. Pušenjak prisvaja vlogo finančnega strokovnjaka! In da se ravno Radičevi voditelji v davčnem vprašanju g. Pušenjaku podreajo? Mi, ki g. Pušenjaka poznamo, vemo, da je on v začetku vojne prodal svojo hišo v Mariboru zato, ker je takrat špekuliral na vrednost denarja. Če je bila ta špekulacija dobra in koliko davka plačuje danes g. Pušenjak, tega Radičevi »voditelji« menda ne vedo — dobro pa bi bilo, ko bi to znali! Med vojno je imel g. Pušenjak kot nadrevizor gospodarska predavanja o vrednosti denarja in obrestni politiki. Med drugim je trdil, da vojno **posojilo ne more biti nikdar izgubljeno** in da stare žene, ki so skrile svoje srebrnike in zlatnike v nogavice in pod blazino, nimajo prav, ker denar ne bo nikdar »povegran« osobito papirnati ne. Ko je leta 1917. stalo vino 5 K in še več, je g. Pušenjak svaril pred nakupovanjem, češ, da bo cena padla. Danes po skoro 10 letih pa cena vina še vedno ni padla, pač pa narasla na K 24—40 in to v kljub Pušenjakovem prerokovanju, da bo padla. Kak hasek je imel eden ali drugi kmet-vinogradnik po teh Pušenjakovih finančnogospodarskih govorih in naukih, si lahko mislimo. Prijava vina in kontrolni listi je samo v Sloveniji obvezno, drugod nikjer. Da tukaj g. Pušenjak kot strokovnjak ne poseže vmes in ne poroča v »Gospodarju«, katera vlada je ravno Štajerce tako oblagodarila, temu se čudimo. — G. Pušenjak je dober družabnik in tudi govoriti in pisati zna za svojo stranko, vendar naj ne zameri, če mu povemo, da je kljub temu zelo čuden strokovnjak finančne gospodarske politike in mu ravno vsled tega kmečki gospodarski krogi ne verujejo. R.

ŽARNICE

Osram - vsakovrstne najceneje

J. GOREC, Ljubljana
palača Kreditne banke.

Dopisi.

Kranjsko.

Brezica. V nedeljo 27. junija je navdušeno sprejela naša vas gosp. ministra Puclja. Deputacija vaščanov s predsednikom gospodarskega odbora Anderletom na čelu je tov. ministru razložila potrebe vasi in podpore za popravo vodovoda, ki se nahaja v propadajočem stanju. Tov. minister si je osebno ogledal vse, za kar se mu najlepše zahvaljujemo. Kako smo bili ginjeni, ko se je z nami tako preprosto nad pol ure pogovarjal. Dal nam je podrobna navodila, kako postopati pri popravilu vodovoda, da se bo tudi od države nekaj pomagalo.

Štajersko.

Jarenina. V naši Jarenini se dogajajo marsikateri zanimivosti. Tako smo imeli na dan sv. Petra dne 29. junija kar dve slavnosti. Dopolndan so imeli SDS »velik« javen shod, popoldan pa smo imeli predstavo »Čevljar-baron«, katero so

Razne politične vesti.

Dr. Gregor Žerjav je hud ker mu je nekdo pravil, da sem na Raki rekel, da je bil najhujši čas pod PP režimom. Gospod doktor, vprašajte ljudstvo, pa vam bo povedalo, v kakem dobrem spominu ima tiste dobre čase. Res je tudi, da sem na Raki govoril o bankah in bankarski politiki ter primerjal to politiko z politiko SDS in dokazal, da je za kmeta skrajno pogubna. Dokazi so bili tako močni, da je celo Vaš kandidat g. Šlibar rekel, da je kandidiral na Vaši listi ponajveč samo radi neke ceste. Vaši v »Jutru« navedeni odlomki iz mojega govora niso točni, govora tu ponoviti ne morem radi pomanjkanja prostora, povabim Vas pa na prvi sestanek, kjer bom govoril, pa se bova pome-

nila, kdo laže. Tega na Raki nisem povedal, da ste Vi g. doktor bili predsednik sindikata akcij Slavonske banke. Vaše grožnje me ne motijo, bom Vaš politični nasprotnik vse dotlej, dokler ne krene SDS na druga pota ali pa Vi osebno prelopite z SDS. Težko vam menda to ne bo, saj ste pred leti izjavili, da če se Vas kandidira na SKS listi, da ste pripravljeni razbiti tedanjo demokratsko stranko v Sloveniji. Kar se tiče koncesije za električno centralo v Krškem in komu gre zasluga, da se bo ista gradila že v najkrajšem času in zakaj je rešitev rekurza čakala baš na min. Puclja, pa vprašajte prejšnje gg. ministre in njihove referente, ki so bili mnenja, da je potreben prej novi vodni

zakon predno se koncesija končno veljavno izda. Minister Pucelj je šel preko tega in s tem storil mnogo, mnogo za Posavje. Gospod doktor, ali Vas to boli, če govorim o koncesiji za električno centralo? Pri najboljši volji nisem mogel reči, da gre ta zasluga komu od SDS. Krški srezki poglavar se bo gotovo sam branil. Vaše nazivanje »radičevcev« (sicer ne vem kateri stranki pripada) tudi njega gotovo ne boli, ker vsak, ki je pošten se lahko ponosno potrka na prsa povsod in vselej, »jaz sem pristaš Slovenske Kmetijske Stranke«. — Časi preganjanja so minuli. — S pozdravom Janko Bukovec, »menda« tajnik Slovenske Kmetijske Stranke.

Seje parlamenta so odgodene. Kdaj se bo skupščina zopet sešla, danes še ni določeno, gotovo pa ne prej, dokler ne bo pripravljenega dovolj materiala od odborov. Za časa počitnic pa bodo v Beogradu kovali razne nove »kombinacije«, na podlagi katerih bodo zlasti samostojni demokrati zopet tolažili svoje pristaše, naj le še nekoliko potrpe, pa bodo že zopet na vladi. Razveseljivo pa je, da je v Sloveniji vedno manj ljudi, ki takim tolažbam še verjamejo.

Radič v Dalmaciji. Stjepan Radič potuje po Dalmaciji, kjer je priredil zopet lepo vrsto shodov. Ljudstvo ga je povsod lepo sprejemalo in navdušeno pozdravljalo. Samo v Splitu se je našlo nekaj nahujskanih samostojnih demokratov, ki so demonstrirali proti Radiču, večina ljudstva pa je tudi v Splitu na Radičevi strani. »Velika« slovenska dnevnik »Jutro« in »Slovenec« poročata sicer, da je doživel Radič

v Splitu velik polom, toda sreča je, da je na svetu še nekaj listov, ki poročajo o raznih dogodkih tako, kakor so se zgodili, ne pa tako, kakor bi si razni predpotopni »liberalci« in »klerikalci« želeli. S svojo zagrizeno pristranostjo sta dosegla »Slovenec« in »Jutro« danes to, kar želi vsak pameten človek, da namreč njihovim poročilom nihče več ne verjame, ker ljudje danes izvedo jako lahko iz drugih listov, kaj je in kaj ni.

»Volovska afera«. Zaradi te afe- re, ki je bila že enkrat predmet živahne razprave v beogradskem parlamentu, kjer jo je bil minister Pucelj že temeljito pojasnil, je opozicija zopet vložila interpelacijo. Rezultat bo seveda tak, kakoršen je bil prvič, pa naj »Slovenec« še s tako debelimi črkami poroča, kakšno senzacijo, da je interpelacija vzbudila. Ta zadeva je izmed mnogih menda edina, ki se je že obravnavala pred sodiščem, a vsak, kogar je minister Pucelj tožil, je žalostno pogorel in bil obsojen. Tako bo tudi sedaj, ker bo moral vsak na sodišče, kdor bo govoril več kakor je treba.

Razpust Orjune. Pretekli teden so listi poročali, da je vlada sklenila Orjuno ponekod razpustiti, povsod pa razorožiti. Par dni pozneje pa so poročali, da je vlada svoj sklep preklicala in sicer na podlagi nekega novega poročila, ki je prišlo iz Ljubljane. Prvo poročilo, ki je prišlo tozadevno iz Ljubljane, je poslal veliki župan, drugo poročilo pa je poslala glasom poročila zagrebškega »Obzora« neka druga oblast. To je jako zanimiva ugotovitev, ki dokazuje, da o važnih zade-

vah, ki se tičejo Slovenije, ne odločuje veliki župan, ampak »neka druga oblast«. Vprašanje je sedaj, čemu vlada sploh vzdržuje v Ljubljani veliko županstvo, če nima nobene besede? Sedaj pa tudi vemo, kateri krogi drže v Sloveniji na krmlu še vedno samostojne demokrate.

Obznana in republikanci. Zagrebški »Obzor« poroča, da stoje republikanci (radičevci) v Sloveniji še vedno pod obznano in da morajo orožniki vsak dan poročati, kako se republikanci (radičevci) obnašajo. Prizadete opozarjamo, naj bodo v svojem govorjenju previdni. Orožnikov naj se nikar ne boje, ampak naj jih vedno in povsod vljudno sprejemajo in jim vljudno odgovarjajo, naj se pa ne dajo nikdar zapeljati od nikogar, da bi govorili kakšne nepremišljene stvari. Na svetu so namreč lumpje, ki sami nalašč začno zabavljati, samo da bi še koga drugega izvabili v zabavljanje. Takim lopovom naj nihče ne nasede, ker ravno taki ljudje, ki začno sami govoriti proti postavi, so plačani špiceljni, da potem ovajajo druge ljudi. Tudi če vas bodo vpraševali, koga boste volili pri prihodnjih volitvah, jim nič ne povejte, ampak jim recite, da bržkone Boga Očeta, če bi kandidiral. Mi vsi že vemo, kaj in kako bomo volili, drugih ljudi pa ta stvar prav nič ne briga, ne posvetnih, ne duhovnih, ne oboroženih in ne neoboroženih. Ostanite mirni, čeprav pridejo zopet do veljave obznana in zaplembe časopisja in slične stvari. To je treba povedati na vsakem shodu in sestanku, da bodo ljudje pravočasno poučeni.

Mestna hranilnica v Mariboru in radičevci. »Jutro« se huduje na radičevce v Mariboru, češ da so hoteli vplivati na ministra za trgovino dr. Krajača, da bi razpustil sedanji upravni odbor mariborske mestne hranilnice zaradi nerednosti njegovega poslovanja. »Jutro« naj se nikar ne huduje. Mi priznamo, da je mestna hranilnica v Mariboru tako močna, da bo lahko pretrpela tiste izgube, ki jih je priznal v svojem pojasnilu o stanju mariborske hranilnice sam gospod okr. glavar dr. Ipavic. Nevarnost torej, da bi vložniki trpeli kakšno škodo, ni nikjer in absolutno nobene. Kar se pa tiče poslovanja nekaterih gospodov samostojnih demokratov pri mariborski hranilnici, ne rečemo mi nič, ker je vse povedano v uradnem revizijskem poročilu. Ali naj ga objavimo? Iz poročila je razvidno da radičevci v Mariboru niso pri mestni hranilnici prav nič prizadeji ne v dobrem in ne v slabem.

Za poplavljenе kraje je vlada dovolila kot prvo pomoč kredit znesku 10 milijonov dinarjev. Kasneje bo ministrski svet gotovo dovolil več. Čudno, da slovenski demokrati in esesarski listi niso že zapisali, da se minister Puce za nesrečne poplavljenice nič ne briga!

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/8, pošlje vsakemu naročniku »Kmetkega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Novice in zabava.

Iz Belokrajine. Enkrat smo že povedali, da je pri našem šolstvu marsikaj, kar nam ne dopade in kar preveč stane. Mi se zamere čisto nič ne bojimo, ker vemo, da je cela Belokrajina za nami. Smo odločno proti temu, da bi bilo več učiteljev po krajih, koder ni dovolj sob na razpolago. Nečuvena je pa potrata pri srezkem poglavarstvu, kjer so zaposlene pri nadzorniku kar dve učiteljici kot pisarniške moči in to take, ki so bile na glasu kot prav dobre učiteljice. Mislimo, da je naša upravičena zahteva, da se tu začne štediti. Če je v mirnih časih zadostoval za dva majhna okraja po en nadzornik, bode danes tudi še. Odločno zahtevamo, da se ta zahteva takoj izvrši, ker ne bomo trpeli, da bode imel en srezki nadzornik kar dve učiteljici za pisarniška dela.

Spomenik za dr. Zolgerja. Na ljubljanskem vseučilišču so postavili spomenik pokojnemu profesorju dr. Ivanu Zolgerju.

Razpust občinskega sveta. Veliki župan mariborske oblasti je razpustil občinski zastop v Vrhlogi. Za gerenta je imenovan posestnik Alojzij Bračič.

Vlada za poplavljenice. Vlada je odobrila 2.400.000 Din za najnujnejše poplavljenice v novosadskem in somborskem okraju.

Veterinarska vest. Fizik. drž. veterinarski izpit sta položila na višji šoli za živinozdravništvo v Zagrebu dne 18. junija srezki veterinar Ante Stefanič iz Gornjega grada in drž. veterinar Milan Rajšp iz Kozjega.

Podpora kulturnim in umetnostnim društvom v Sloveniji. Prosvetno ministrstvo je odobrilo 50.000 dinarjev kot letošnje podpore kulturnim in umetnostnim društvom v Ljubljani in Mariboru.

Regulacija Save pri Tacnu. V generalni direkciji voda je izdela načrt za regulacijo Save pri Tacnu. V svrhu paraliziranja nevarnosti za ljubljanski vodovod je predviden jez. Dela se izvrše še tekom letošnjega leta.

Mladinski listi. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da posveti letos posebno pažnjo mladinskim listom, ki izhajajo v poedinah krajih naše države. Lepo urejeni mladinski listi se priporoče šolam, razven tega se jim izplača subvencija. V to svrhu je določen kredit 20.000 Din.

Sprejem v konjeniško podčastniško šolo. Konjeniška podčastniška šola v Nišu sprejema gojence do septembra. Kandidatom dajejo pojasnila domača vojaška okrožja.

Škrlatica je izbruhnila v celjski garniziji. Vojaki v Aleksandrovi vojašnici so konfinirani za 10 dni.

Kongres čevljarjev v Zagrebu. Zveza čevljarjskih obrtnikov Hrvatske in Slavonije priredi prvi kongres čevljarjev cele države v Zagrebu od 21. do 23. avgusta. Kongres bo razpravljal o položaju čevljarstva, o ukrepih za povzdigo čevljarstva (znižanje davkov, soc. zavarovanje, novi obrtni zakon, organizacija čevljarjev cele države itd.)

Knjigovodski tečaj za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti name-rava prirediti v Ljubljani knjigovodski tečaj za obrtnike vseh obrtnih strok. Tečaj je namenjen mojstrom in pomočnikom. Vodstvo tečaja je prevzel g. Peter Modic, profesor državne trgovske šole v Ljubljani. Priglasiti se je osebno ali pismeno najkasneje do 15. julija t. l. v Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg 10-I., kjer se dobe tudi vse natančnejše informacije.

Tedenski koledar.

Dnevi:

11. julija: nedelja: Pij I.
12. julija: ponedeljek: Moh. i. For
13. julija: torek: Margareta.
14. julija: sredo: Bonaventura.
15. julija: četrtek: Henrik.
16. julija: petek: Kar. Mar.
17. julija: sobota: Aleš, sp.

Sejmi:

12. julija: Horjul, Planina, G. Planina, Zg. Tuhiinj, Jagnen
- Rogatec, Šoštanj, Sv. Marija v Goricah, na Planini, Krop
13. julija: Trebnje, Stari Log p Kočevju, Koprivnica.
15. julija: Škocjan, Zdole.
16. julija: Dobje.
17. julija: Zdenska vas, Muta, S Filip v Vračah.

Vrednost denarja.

za 1 dolar	Din	56
za 100 lir	Din	200
za 1 avstr. šilling	Din	8
za 100 čeških kron	Din	167
za 100 franc. frank.	Din	154
za 100 šv. frankov	Din	1096
za 1 zlato marko	Din	134

Analfabetški tečaj. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da se prično letos analfabetški tečaji začetkom novembra in bodo trajali do konca februarja. Učitelji dobe za svoje delo posebno nagrado.

Uspehi na srednjih šolah so letos v splošnem nekoliko boljši kot prejšnja leta, dasi še vedno ne odgovarjajo predvojnim.

Razstava deželnih pridelkov v Beogradu. V Beogradu se je prošle nedelje vršil redni občni zbor Društva za razstavljanje deželnih pridelkov. Zbor je med drugim sklenil, da zgradi na Topčiderskem brdu v Beogradu poseben paviljon za stalno razstavo deželnih pridelkov.

Semenogojški tečaj na Beltincih. Veliki župan v Mariboru priredi 16. junija t. l. na semenogojški postaji v Beltincih tečaj za srezke ekonomice mariborske oblasti s tem namenom, da se usposobijo za pregledovanje posetev in praktično odpiranje semenskih rastlin zunaj na polju v svrhu pridobivanja zboljšane semena. Tečaj je omogočil kmetijski minister, ki je dovolil potrebna sredstva. Škoda le, da niso tečaja deležni tudi srezki ekonomci ljubljanske oblasti.

Velika litijška čebelarstva pravda je končana. Zmagali so čebelarji. To je bilo že vnaprej pričakovati. Pravda se je vlekla več let.

Težka avtomobilska nesreča. V bližini vasi Veliki Gaber na Dolenjskem se je pripetila težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Šofer Avgust Korotaj je vozil iz Zagreba proti Ljubljani ravnatelja delniške družbe za eksploatacijo gozdov inženjerja Premrova. Pri velikem Gabru sta mahoma počili obe desni pnevmatiki in avtomobil je zdrknil v globok cestni jarek. Inženjer Premrov se je rešil z naglim skokom iz avtomobila in je dobil le lahke poškodbe, šoferja pa je volan pritisnil tako, da je ostal na mestu mrtve.

Pogreb cigana. Na pokopališču v Breznu nad Mariborom so izročili te dni materi zemlji truplo 56 let starega ciganskega muzikanta Al. Roja, ki je bil katoličan. Kakor znano, je v Ribnici na Pohorju ciganska naselbina, ki je tje kaj tudi pristojna. Ob odprtem grobu se je zbralo veliko ciganov. Ko je opravil župnik mrtvaške obrede, je stopilo več ciganov pred odprti grob. Poglede uprte v krsto in solznih oči so zaigrali rajnemu tako ganljivo poslovlilno pesem, da je ganilo goslanje vse navzoče do solz. Tako ganljivega pogreba, kakor ga je imel Alojzij Roj na Breznu, ne pomnijo v Dravski dolini.

Nov hvarski škof. Don Miho Pušić, doslej župnik v Supertu na otoku Hvaru, je imenovan za hvarskega škofa. Rodom je iz Visa in star 46 let. Čim prispe papežev breve, položi novi škof prisego kralju Aleksandru.

Znižane voznje za invalide. Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, naj zdravniki izdajo invalidom, ki gredo na pregled ali zdravljenje, potrdila, na podlagi katerih dobe invalidi znižano železniško voznjo.

Šmartno pri Litiji. Gasilno društvo priredi 8. avgusta t. l. veliko »Gozdno veselico«, na kar opozarjamo že danes vsa sosedna bratska in prijateljska društva. Čisti dobiček je namenjen za novo motorno brizgalno. Priporočamo se za najobilnejšo udeležbo. — O d b o r.

Čebelarški kongres. V Dubrovniku se vrši od 22. do 29. avgusta kongres čebelarjev naše države. Pri tej priliki se v Dubrovniku odpre tudi čebelarstva razstava.

Birmovanje v lavantinski škofiji v juliju se vrši v sledečem redu: 10. julija v Podsredi, 11. julija v Kozjem, 12. julija v Pilštajnu, 13. julija na Prevorju, 14. julija v Zagorju, 15. julija pri Sv. Vidu na Planini, 17. julija pri Sv. Marjeti na Planini, 18. julija na Dobju.

Razpis. Mariborska občina razpisuje oddajo težaških iz zidarskih del za kanalizacijo Dr. Verstovškove ulice za palačo Pokojninskega zavoda. Prošnje je vložiti v vložnišču magistrata do 12. ure dne 7. julija t. l.

Smrtna kosa med Slovenci v Ameriki. V Jolietu, Ill., je umrl Alojzij Šega, doma iz Srednje vasi, fara Loški potok. — V Anacondi, Mont., sta umrla Marija Žugel in Janez Mrzlikar, slednji doma iz Horjula. — V Indianapolisu, Ind., sta umrla Janez Božič, doma iz Češnjic pri Kostanjevici in J. Korenčič doma iz Kobarida.

Veliko narodno slavnost pri Šmarjeti ob Pesnici priredi v nedeljo dne 11. julija t. l. popoldne ob 3. uri na vrtu gostilničarja gosp. J. Krambergerja tamošnja, čez 200 članov broječa podružnica Jugoslovenske Matice skupno s šolskim upraviteljstvom. Na sporedu so nastopi šolske mladine z domoljubnimi pesmicami in prizorčki, nastopi šole 2. leto pod okriljem Jugoslovenske Matice delujočega domačega pevskega zbora z navadnimi pesmicami in prizori. Ker se tudi iz Maribora obeta lep obisk, bodo nastopali tudi mariborski pevci, zlasti priznani in poštvovalni »Jadran« itd. Za prosto zabavo bodo razen pevcev in godcev skrbeli še: srečlov, šaljiva pošta, obilni šotori, v katerih se bodo prodajali pristni kmetijski gibanci, slaščice, kava, brezalkoholne pijače, hrenovke itd. Udeležba domačinov, ki se zelo zanimajo za to prireditev, obeta biti silno mnogoštevilna, kajti vse to delovanje in vsa ta prireditve stoji pod geslom, ki naj bi prešinilo povsod vsako obmejno narodno prosvetno in obrambno delo, in to geslo je: Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene! — Bližnji in daljnji okoličani, pohitite dne 11. julija v velikem številu k Šmarječanom, ki vas bodo lepo sprejeli in kot obmejne brate in sestre iskreno pozdravili.

Velika proslava na Kosovem. Na Kosovem polju se je vršila proslava Vidovega dne, kakršne Kosovo polje še ni doživelo. Proslave se je udeležilo nad 30.000 ljudi iz raznih krajev naše države, ki so se poklonili lepemu spominu kosovskih herojev. Vaje 31. pešpolka so spremljali tudi avioni, ki so se spustili na Gazi Mestanu, blizu Muratovega groba.

Pobijanje nepismenosti v Bosni in Dalmaciji. V Bosni, Hercegovini in Dalmatinskem Zagorju je na stotine analfabetov, zato so sklenili vseučiliščniki iz onih krajev, da ustanove ferialne tečaje, v katerih bodo poučevali nepismene ljudi v pisanju in čitanju. Ker rabijo v to svrhu učnih knjig, se je ustanovil po inicijativi »Seljačke Sloge« v Zagrebu odbor, ki bo zbiral v ta namen denarne prispevke. Odboru pripadajo: prof. Novljan, prof. Skorjač in Rudolf Herzeg, urednik Radičevega »Domac«.

Poplave. V Mehiki so v okolici Villa de Leon zahtevale poplave nad 1000 človeških žrtev. Škoda se ceni na štiri milijone pezet.

Velika nesreča se je zgodila v vasi Dračevo v Hercegovini. Kmet Simo Matković je opravljal s svojo ženo poljska dela. Doma sta pustila svoja dva otroke. Medtem se je hiša nenadoma zrušila in pokopala pod seboj oba otroke. Izpod ruševin so izvlekli strašno razmesarjeni trupli obeh otrok.

Jugoslovenski novinar od Grkov ubit. V soboto zvečer je bil okrog 8. umorjen od grških plačancev direktor Svetozar Hadžipopović. Dobil je štiri strele.

Danski dijaki v Sarajevu. Koncem tega meseca pride v Sarajevo okoli 30 danskih dijakov, da se seznanijo z našimi razmerami in spoznajo naše pokrajine. Posetili bodo Dalmacijo, Beograd, Zagreb in druga večja mesta.

Samomor umobolne. Te dni so opazili sprehajalci v Pratru (Dunaj), da se dviga izza nekega grma dim. Na licu mesta so našli zgljenelo truplo neke umobolne samorilke, ki se je polila s petrolejem in zažgala. Žena je bila versko blazna.

60 oseb pokopanih pod ruševinami cerkvenega oboka. V Madridu se je porušil v španski provinci Javeni med službo božjo strop neke cerkve, pri čemur je poginilo 60 ljudi.

Ciklon. Strašen ciklon je divjal v Vidinu na Bolgarskem. Velik del letine je uničen. Škoda znaša okrog 60 milijonov levov.

Angleška vojna mornarica obišče tokom tega meseca naša pristanišča Split, Dubrovnik in Kotor.

Železarna v kravjem trebuhu. V južnonemški občini Neurodth je mesar zaklal kravo, v čije trebuhu so našli raznovrstno železje, žblje, gumbe, denar, ključke, kamenje, kosti in drugega blaga za dva kilograma.

Mušja zalega. Ameriški naravoslovec prof. Howard je izračunal, da lahko postane muha, ki se je rodila 15. aprila do 30. septembra prababica celega pokolenja. Če bi se izlegle vse ličinke in potomci muhe, torej če bi ostal mušji zarod nepoškodovan, bi šlo potomstvo ene muhe v devetem pokolenju 327 trilionov članov. Približna progresija devetih pokolenj je po Howardovih računih sledeča: V prvi generaciji 2, v drugi 120, v tretji 7200, v četrti 432.000, v peti 25.920.000, v šesti 11.555.200.080, v sedmi 93 milijard 312.000.000, v osmi 5 bilijonov 598.720.000.000 in v deveti 327 trilionov. Ta roj devetih muš-

jih generacij bi povzročil gosto megle, v kateri bi se skrila cel Pariz. Škoda, da se dinarji ne množe v taki progresiji, kakor muhe!

40.000 kaznjencev strada. Kakor poročajo iz Pekinga, je nastala nevarnost, da bo radi kitajskih homatij umrlo od gladi 40.000 jetnikov, ker so zmanjkala sredstva za njih vzdrževanje. Pobasal jih je najbrže kak general ali mandarin.

Senzacionalna iznadbja za slepe. Leningradski univ. prof. Blerosin je iznašel poseben aparat za slepe, ki omogoča slepcem čitanje vsakega tiska. Poslej bodo torej lahko slepi ljudje prebrali knjige in časnike kakor vsi drugi.

Uporaba vetra v Nemčiji. Medtem ko vporablja Nemčija v razne namene 75 odstotkov svojih vodnih sil, napovedujejo inženirji, da bo Nemčija v kratkem času dobila veliko množino električne sile iz zraka. Naglo gradijo turbine na veter in pridobivali bodo elektriko v razne industrijske namene.

Največji kabel na svetu, ki se že gradi, bo oni, ki bo šel preko Newfoundlanda do New-Yorka in bo dolg 400 milj.

Velika železniška nesreča v Parizu. Brzovlak, ki je vozil z brzino 90 km, je skočil s tira in pokopal pod ruševinami skoraj vse potnike. 18 oseb je bilo mrtvih in nad 100 ranjenih. Strojvodja je ostal pri življenju in je upanje, da bo okreval.

Izvirne tekme. V Kaliforniji imajo navado, da tekmujejo vsako leto v branju sv. pisma. Čim hitreje bero, tem večji je rekord. Letos so jo že tako daleč prignali, da so celo sv. pismo prebrali na tekmi v 60 urah. Brali so kajpada izmenjaje.

Listi v Rusiji. Po uradnih poročilih sovjetske oblasti je 1. januarja 1925 v Rusiji izhajalo 579 dnevnikov s skupno naklado 6.956.078 izvodov, 1. aprila 1925 591 dnevnikov s 7.062.131 izvodi in 1. januarja 1926 599 dnevnikov s 8.281.820 izvodi.

Zlatnike v milu »Gazelac« so našli: (Imena v oklepajih označujejo osebe, kjer je bilo milo kupljeno.) Frančiška Merhar, Dolenja vas št. 1, pri Ribnici (Vinko Merhar, Dolenja vas pri Ribnici); Josefa Zidanič, Globoko št. 7 pri Brežicah (Bibič & Verstovšek, Globoko pri Brežicah); Ivana Rode, Stranje pri Kamniku (Jos. Klemenčič, Kamnik); Marija Šplejt, Ples, občina Sv. Peter pod Sv. gorami; (Andrej Možet, Sv. Peter pod Sv. gorami); Ivana Cerkenik, Žužemberk, (Kmetijsko društvo za dekanijo Žužemberk); Katarina Režek, Huje pri Kranju (Ivana Colnar, Kranj); Simončič, mehanik, Ptuj (K. Vrečič, Ptuj); Terezija Rabič, Hrušica pri Jesenicah, Gorenjsko; Ana Mlakar, Mokronog (Iv. Ziberl, Mokronog); Andjela Gortan, Zagreb, Cigana (D. Adamović, Zagreb); Josip Stimac, Zupanja (Adolf Kohn, Zupanja); Dorica Sertič, Zagreb, Cvjetna c. br. 4 (Cavor i Habazin, Zagreb, Illica); Marija Medved, Cetingrad (Milič i Deanović, Cetingrad).

Zanimive izjave ameriškega državnega tajnika za finance. Ameriški državni tajnik za finance g. Mellon je objavil v dunajskem listu »Neue Freie Presse« članek o razmerah v Evropi. Med drugim je povedal, da izda vsak Amerikanec na leto samo za meso — brez perutnine — toliko, kolikor izda Italijan letno za vso hrano. Samo za svilo izda Amerikanec toliko na leto, kolikor izda Italijan na leto za vso obleko.

V Ameriki ima vsak peti človek svoj avtomobil, na Angleškem pa pride 1. avtomobil šele na 56 oseb, na Poljskem pa na 2126 oseb. Potem govori tudi o naši državi in pravi: »Ko je hotela neka balkanska država urediti svoje dolgove v Ameriki, je prišla ameriška komisija na to, da živi večina ljudi v tej državi samo od pšenice, fižola in mleka in da si kupi vsak prebivalec

na leto lahko samo eno obleko in lesene opanke. Kako bi vzcvetela trgovina, če bi mogli ti ljudje boljše živeti, da bi kupovali tudi take stvari, brez katerih Amerikanece več živeti ne more!« V Ameriki pa žive ljudje zaradi tega dobro, ker so stroški za oboroževanje malenkostni, dočim v evropskih državah ljudje stradajo, za oboroževanje pa je denarja vedno dovolj!«

MLADINSKI VESTNIK.

Orlavas. Tukajšnje društvo kmet-skih fantov in deklet »Zimzelen« je uprizorilo dne 13. junija igro »Laži zdravnik«, burka v dveh dejanjih in vaški prizor »Na senože-ti«. Dasi so igrali sami novi igralci — so svoje vloge povoljno rešili. Eni bolj, drugi manj. Upamo pa, da bodo vsi nedostatki pri večkrat-nih prireditvah izginili. Po igri se je vršila kmet-ska veselica, ki je kot prva v naši vasi dobro uspela. Čisti dobiček se bo porabil za izpopolnitev »Knjižnice in čitalnice« našega društva. Sicer pa gmotnih uspehov pri prvi prireditvi nismo iskali. V splošnem je bil obisk prav lep, čeravno se je istočasno vršila igra tudi v Braslovčah in zborova-nje hmeljarjev na Groblji. Značil-no je tudi, da se od nasprotnikov

naše prireditve ni nihče udeležil. Uspeh tem lepši! Na tem mestu je tudi z veseljem pozdraviti pridnost in vztrajnost naših vrlih članov in članic, ki so vkljub napornemu poljskemu delu neumorno delali — dolge tedne pozno v noč — za čim lepšo izpeljavo prireditve. Fant-je in dekleta! Le tako naprej — do naših ciljev. Vsem pa, ki so nam na ta ali oni način pripomogli do takšnega uspeha — bodi izrečena najiskrenejša zahvala in kmet-ski pozdrav! — Odbor.

Starejšega
zanesljivega
hlapca
za razna dela pri go-
spodarstvu sprejme
Andrej Juršič,
trgovca in gostilničar
Makole pri Poljčanah.

Čarovnik.

Ste-li že slišali o čarovnikih in čarovnicah v starih, davnih časih, ki so bili v zvezi s črnimi angeli? — Poznal sem čarovnika, ki je bil največji in najslavnejši, Turški Jo-že so mu rekli. Poleti je pasel živino na planini, pozimi prodajal škorpionovo olje, srdiščeve korenine in smolo. — Kaj je ta vse naredil, ne, ne smete se smejati — kurja polt vas more oblit. Oblake pihati in nevihto pregnati, živino strašiti in divje koze začarati so bile le malenkosti. — Cmoke je vrgel neki kmetici tri ure daleč iz ponve in maslo iz deče. Tropine je spremenil v tkalsko močilo in žganje v sirni-co. Vodenico je pregnal na Treglav

in grizavico v trebuhu na Gorjance. Škoda, da je Turški Jože svoje umetnosti in čarovnije le pripove-doval, da je bil kraj, kjer je čaral, vedno deset, dvanaest ur oddaljen in da ljudje v onih krajih, če si jih o tem kaj vprašal, niso ničesar vedeli. — Le nekatere čarovnije Turškega Joža so bile vsem jasne. Tako na primer je dolgi krof lahko na-pravil kratek, lahko je začaral, da so slepi hodili in hromi zopet vide-li, lahko je napravil, da človek ni čutil celo življenje nikdar grizavice v glavi in ga niso nikoli boleli zob-je v želodcu itd. — Najbolj se je pa Jože pečal z naj-denjem. Najti je mogel Jože vse —

vsaj v svojih pripovedovanjih. Ako je kdo izgubil uro, ključ ali denar-nico, je Jože zarotil duhove in pri-nesli so izgubljeno. Ako je bila ko-mu ukradena kosa ali krošnja ali celo mošnjček, je moral iti k Joži; prisilil je tatu s pomočjo »ta črne-ga«, da je vrnil rop.

Nekega lepega dne je čaral Jože zopet pred številnim občinstvom pri spodnjem krčmarju, hočem reči, pripovedoval svoje čarovniške po-vesti. Naenkrat se je oglasil Andre-jevec: »Jože poslušaj — nam je bila ukradena ponoči krava, tista pisana, saj jo poznaš...«

»Kaj pak! Tiste pisane krave ne bi poznal!« je odvrnil Jože.

»V te zaupam, bi jo-li hotel zopet nazaj prignati? Par kovačev ti rad dam, ako mi stvar urediš,« je pro-sil Andrejevec.

»Poskusimo,« je dejal Jože, »le bojim se, da bi bila krava pretežka, če bi padla hudobcu iz krempljev, bi bilo po njej.«

»V božjem imenu,« je odgovoril Andrejevec, »pa vsaj dobim meso, bolje je še vedno kot nič.«

»Dobro, kakor misliš,« je rekel Jože. »Pridi jutri večer ob devetih gori h križu.«

»Prav,« je pritrdil Andrejevec. Vse kar je pripovedoval Andreje-vec, ki je bil znan šaljivec, je bilo zlagano. Krava je stala lepo v hlevu, kmet je hotel le Joža zvabiti na led in ga osmešiti.

Naslednjega večera, predno se je podal Andrejevec na pot h križu, je še enkrat stopil v hlev in se prepri-čala, da je krava še tam. Sestri je naročil naj ne pusti nikogar v hlev. Potem je odšel k sosedu in potrkal na duri. Tukaj se je prikazal Janez, veliki hlapec, močan, široko-pleč dečko. Smeje sta stopala v hrib. Zgoraj ob gozdnem robu sta se raz-šla. Janez jo je krenil na drugo stran, Andrejevec h križu. Ko je do-spel tja, je bil Jože že tam. Skriv-nostno je mrmral razne izreke in naročil naj hodi neprenehoma okoli križa; čez četrt ure, da bo slišal »ta črnega« ukati, tedaj naj pa urno skoči h križu in se ga prime. Andre-

jevec je obljubil, da bo vse natank-izvršil. Dokler ni slepar izginil j-krožil okoli križa, potem se je p-vsedel in smejal. Kar je zaslišal za-molkel glas, kakor če bi kdo kričal v kako košaro ali vrečo. Čez malo časa pa je nastal pravcati peklenški vrišč. — Žvižgalo je in ukalo, mu-kalo in tulilo, takoj nato pa jokalo in kričalo. — Andrejevec je vstal i-vlekel na uho. Naenkrat so se raz-delile veje, iz grmovja je stopil Ja-nez in se glasno krohotal.

»Si ga dobil?« je vprašal nagl Andrejevec.

»Da, da in s koprivami sem m-natrl glavo, hihhi, — se je smejal Janez in zginil za grmovjem.

Čez pol ure je priskakal Jože Andrejevec je na videz prestrašen vprašal: »Ali je prišel »ta črni«?

»Seveda je prišel,« je zastoka Jože, »in ne le eden, ampak sto, t-soč — spremenjeni v pse, mačke medvede in volkove — in žvižgal in kričali so kakor jastrebi.«

»Kje pa je sedaj krava?«

»Prinesli so jo pač, ampak ko se-jo prijel za rogove, so se začele ve-černice... Vsi so se spravili okoli mene, — iskre in ogenj so mi p-hali v obraz — vem, da imam obra-kakor kaka ponev — potem je n-enkrat počilo — kravo so raztrga-na sto in tisoč koscev — noben-dlake ne dobiš od nje — vzrok pa sam, ker si hodil prepočasi okoli križa.«

»Zakaj si pa potem tako kričal?«

»Ali bi ti ne?... Sicer se nisen-bal in kričal prav za prav tudi n-le krava je tako žalostno mukala-ko so jo duhovi trgali. — Andrejevec je slišal dovolj, odšel je domov.

Naslednjega dne je vedela že celav-as, nepopisno so se krohotali, k-se je prikazal Turški Jože z oteklin-obrazom. Še bolj so se pa smejal-ko je peljal Andrejevec svojo krav-na pašo, ono pisano, ki so jo hud-či raztrgali na tisoč koscev.

Odtedaj je vzel Turški Jože A-drejevca na muho. Z najdenjem ni več pečal, čara pa še vedno, k-se dobe še vedno neumni ljudje, mu verjamejo.

Narodni gospodar.

Konjske dirke.

Konjska dirka se je po programu navzlic deževnemu vremenu vršila. Čeprav je bilo dirkališče razmo-čeno, se je napram lanskemu letu pokazal presenetljiv napredek. In to potrjuje, da so mnenja strokov-njakov, ki trdijo, da konjereja v tej dolini lepo napreduje popolnoma pravilna. Poleg razpisanih nagrad so v soboto prispela nepričakovano krasna častna darila od ministrstva poljedelstva, odnosno gospoda mi-nistra za poljedelstvo, ki so mnogo pripomogla k večji vnemi in tako živahni vožnji dirkačev, kakoršne še nismo imeli prilike na tem dir-kališču opazovati. Posetil pa je dir-ko tudi sam gospod minister za poljedelstvo, ki jepazno zasledo-

val potek dirke, kar je še bolj pod-žigalo dirkače. Bilo je pa tudi raz-veseljivo videti prvič preproste konjerejce-dirkače voziti na ameri-kanskih dirkalnih vozičkih, ki so se sijajno obnesli. Radi tega je bila konkurenca še bolj ostra, in uspehi po doseženih časih bi bili še mno-go boljši, ako ne bi bilo dirkališče razmočeno. Izid je bil sledeči:

I. dirka: Prijavljeno 7 dirkačev. Dobili: 1. Anton Kodrič, Šutna, »Danko« 3 leta. Rekord 2 min. 19 sek. 2. Alojzij Mencin, Drama, »Vi-da«, 4 leta. 3. Josip Stritar, Sv. Križ, »Danica«, 3 leta. — Zmagovalec 1. 1925 je imel v tej dirki za celih 28 sekund slabši rekord.

II. dirka: Prijavljeno 10 dirka-čev. Dobili: 1. Alojzij Pungerečič,

Škocijan, »Rička«, 9 let. Rekord 2 min. 10 sek. 2. Alojzij Kocjan, Za-boršt, »Prama«, 5 let. 3. Franc Zu-panič, Rakovnik, »Betvar«, 5 let. — Lanskoletni rekord izboljšan za ce-lih 12 sekund.

III. dirka: Martin Kocjan, Mihov-ca, drž. žrebec »Danko« 12, brez treninga in brez konkurence, za častno darilo.

IV. dirka: Dvovprežna: Prijav-ljeno 5 parov. Dobili: 1. Alojzij Pungerečič, Škocijan, »Betyar - Rič-ka«. Rek. 2 min. 21 sek. 2. Franc Ivanc, Krško, »Trebor-Helios«. 3. Alojzij Kocjan, Zaboršt, »Prama-Branko«. — Lanskoletni rekord iz-boljšan za 13 sekund.

V. dirka: Jahačna. Prijavljeno 7 dirkačev. Dobili: 1. Martin Kocjan,

Mihovca, »Furiozo«, 8 let. Re-1 min. 25 sek. 2. Matija Lenčič, M-hovca, »Danko«, 3 leta. 3. Jože St-jin, Ostrog, »Nonius«, 4 leta. — Lanski rekord izboljšan za 8-kund pod istimi pogoji, le na m-mo go slabšem terenu.

Za starega obiskovalca konjsk-dirk v Št. Jerneju je bila letošn-dirka pač lep užitek, katerega-motilo le vreme, tako da se je m-rala radi naliva dirka za celo v-prekiniti in se je nato nadaljeva-po mlakah, ki so bile po dirkališ-ku. Konjerejcem častitamo, vendar p-čakujemo pri več vaji drugo le-še boljše. Sledite Ljutomeru in d-žite se vašega dirkalnega društv-ki Vam v vseh ozirih skuša pom-gati. Dr. J. K.

Sadjarjem novomeške okolice.

Letos so v naši okolici črešnje precej obrodile. Novomeški trg je sicer poln črešenj, ali kupčija pa je malenkostna. Najlepše črešnje se prodajajo po zelo nizki ceni, od 1.50 do 2 Din za 1 kg. Zares, zadnje neprestano deževje in nalivi so močno poškodovali plodove; črešnje so močno razpokale, s tem seveda zgubile tudi na vrednosti. Vrsta je precej, n. pr.: najzgodnejša majniška, pisana vinska, črna mehkužnica, pisana srčika, belice itd. V zadnjem času pa prihajajo na trg prav debele in popolnoma zdrave, krasne pozne hrustavke. Na prvi pogled se takoj vidi, da ste debela pisana hrustavka ali cepljenka in debela pozna črna hrustavka ali ivanščica, izmed vseh najboljših. Prva kot druga sta zelo finega, sladko-kislatega okusa, zelo debeli, čvrstega mesa in precej trpežni; za vkuhanje kot nalašč. Drevesa so močno rastoča in jako rodovitna.

Spomladi bomo rabili precejšnje število dobrih cepičev. Naloga sadjarjev (osebno odbora novomeške in brusniške sadjarske podružnice) je, da si poiščemo in natančno zabeležimo v svojih okolišnih maternih drevesa teh dveh najboljših črešenj.

Zgodnih črešenj ne kaže pri nas razmnoževati v večji meri, ker je konkurenca iz južnih krajev (iz Goriskega 14 dni do tri tedne prej) prevelika. Pa tudi slaba trpežnost naših mehkih zgodnih črešenj, obilica raznih sort, neurejena trgovina itd. so velike zapreke.

Ze sedaj med letom moramo misliti tudi na podlage, če hočemo priti do dobrih črešenj. Najboljšo podlago nam dajejo divje rdeče pisane črešnje ali divje belice (boljše nego črnice). Sedaj pride čas, da si nabavimo dobrih koščic, katere moramo takoj sejati (kje na vrtu v dobro zemljo, ne pregloboko). Sicer pa si tudi poiščemo močno rastočo podlago v hosti.

Črešnje cepimo spomladi pred sokom. Najboljši načini so jezičkanje (kopulacija) ali žlebičkanje (na ajdov zrn). Tudi poleti lahko uspešno cepimo črešnje, — sploh koščičasto sadje, in sicer koncem julija v stranski zalubad (glej Sadjarja št. 8, z dne 15. avgusta 1925. Poseben sadjarski tečaj bo dne 1. in 2. avgusta t. l. v Bršljinu).

S skrbjo opazujemo v zadnjih letih na črešnjah razne opasne bolezni, kakor rujavico ali sušico, pegavost na listju itd. Posledica teh bolezni je, da odpadejo listi in plodovi predčasno na tla, ali pa ostane večina listov na drevesu tudi preko zime. Te bolezni povzročajo razne glivice, ki so slične škrlupu ali fužikladiju na hruškah ozir. peronospori na trti.

Ker postajajo te zahrbtni bolezni čimdalje bolj nevarne, moramo nekaj storiti proti njim. Vse te bolezni se namreč razmnožujejo več ali manj (pod istimi okoliščinami) enako, zato je tudi njih zatiranje dokaj slično. Najuspešnejše sredstvo proti temu je škropljenje z 1 do 1 in pol % raztopino modre galice in apna, kakor jo rabimo proti paležu

na trtah. Prvič škropimo črešnje pred cvetjem, ko začno poganjati, drugič po cvetju, ko se razvijejo listi in eventuelno tretjič pa ko obremo črešnje. Za škropljenje starejših dreves uporabljamo bolj močne škropilnice, najboljše so pa trtne škarje, ki imajo močan curek. Brez lestve (dostavne) je seveda stara, velika drevesa težko škropiti. — (Škarje izdeluje tvrdka Udovič in Lampe, Novo mesto.)

Brezdvomno so črešnje za jabolkami jako važno sadje za naš okraj. Uspešna kučija s črešnjami je odvisna od naslednjih faktorjev, in sicer:

1. Razmnožujemo le par vrst, to je pisano hrustavko ali cepljenko in pozno črno hrustavko ali ivanščico.

2. Sadimo črešnje v višje lege in ne vzgajamo previsokih debel za te sorte.

3. Škropimo črešnje vsaj dvakrat, če ne trikrat, kakor prej povedano.

4. Sortirajmo v bodeče za kupčijo vestno in natančno le najdebelejše, popolnoma zdrave in dozorele črešnje s peclji vred; drobne, obtolčene črešnje brez pecljev pa odstranimo in porabimo doma.

5. Organizirajmo (naloga sadjarske podružnice) stalno trgovino s poznimi črešnjami (severni kraji, zlasti Nemci in Amerikanci rabijo veliko tega sadja za vkuhanje).

6. Gnojimo črešnjam, kakor ostalemu sadnemu drevju, kajti brez gnoja tudi črešnje redno ne rode.

* * *

Hmelj.

Zalec, SHS, 28. junija 1926. — Minule tedne smo imeli mokro in mrzlo vreme in prav malo solnca. Kljub temu pa hmelj ni zaostal v razvoju. Tudi redki nasadi poznega hmelja, v katerih se je proti peronospori škropilo, kažejo dosedaj bujno rast. Vendar se bojimo, da se bo bolezen med cvetjem — kakor minuli leti — vnovič uničujoče zopet prikazala. Golding je dorasel do vrha drogov, ima precej stranskih panog, na katerih se že vidi prvo cvetni nastavki. Energično izvršeno obrambno delo zoper hmeljsko stenico, ki se je tuintam prikazala, je imelo najboljši uspeh in je upati, da je preteča nevarnost za sedaj odstranjena. V predprodaji se brezuspešno ponuja po 60 Din za en kilogram. — Društveno vodstvo.

* * *

Okrajna živinorejska odbora za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora sta na plenarnih sejah dne 12. ozir. 13. VI. t. l. enoglasno sprejela sledečo resolucijo, ki se je predložila vsem merodajnim činiteljem: »Že izza leta 1916, t. j. celo desetletje trpi živinoreja sreza Radovljica zelo občutno škodo vsled popolnega pomanjkanja živinske soli. Podpisani odbor, kot organizatorični in strokovni zastop živinorejcev tega sreza, poudarja, da je pokladanje živinske soli goveji živini po modernih načelih živinoreje tudi v normalnih kmetijskih razmerah zelo potrebno, naravnost odločujoče za vspehe reje, ne glede na to, da je dodajanje soli živalim ob slabih krmskih letinah (suša, i. dr.)

naravnost predpogoj za količkanje normalnejše reje živine. Osebito za celi srez Radovljica obstoja nujna potreba, pokladati živinsko sol živini vsako leto, ne glede na kakovost pašne letine — tudi na planinah in sicer pri govedih in ovcah. Naše, itak zelo slabe planinske pašne ne more živina primerno izkoristiti, ker se ji vsled popolnega pomanjkanja živinske soli — iste ne more pokladati. Poudarjamo, da obstoja to našemu gospodarstvu škodljivo razmerje že deset let in da je tozadevna odpomoč že skrajno nujna potreba! Ker trpi vsled tolikoletnega pomanjkanja živinske soli naša živinoreja zelo občutno, prosimo vse merodajne činitelje, da se nemudoma zavzamejo za čimprejšnjo in stalno preskrbo živinske soli.«

Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru sprejema prošnje za vpis v to šolo do 15. septembra t. l. Pouk prične 1. oktobra. Redni učenec je lahko oni, ki izpolnjuje sledeče pogoje: Lastnoročno na celo polo pisano prošnjo za sprejem, ki vsebuje prosilčev točni naslov, je poslati direktorji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnjo je kolkovati z Din 5 + 20. — Učenci so eksternisti, t. j. stanujejo in prehranjujejo se — dokler ni zanje posebnega internata — v mestu na lastne stroške ali pa z državno stipendijo, za katero pa morajo v dopisu za sprejem posebej prositi in to prošnjo podpreti z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. Ob vstopu v šolo se mladeniči preiščejo tudi po zdravniku zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo vzlic temu, da je njih zdravniško spričevalo ugodno. — Sprejem se naznani pismeno vsakemu prosilcu posebej septembra meseca. Program pošljemo na zahtevo brezplačno. — Direktor: Andrej Žmave.

Enoletna vinarska in sadjarska šola na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto 1926/27 dne 1. oktobra t. l. Kolkovane, lastnoročno na celo polo pisane prošnje (kolek 5 + 20 dinarjev) je poslati direktorji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 15. septembra t. l. — Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o nramnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; stipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi stipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter vsaj z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po kočani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O spre-

jemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, ki so ga oproščeni le absolventi najmanj drugega razreda meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu preišče mladeniče zdravnik zavoda. Oskrbnina znaša do preklica mesečno 400 dinarjev. Plačuje se naprej v dveh enakih polletnih (izjemoma mesečnih) obrokih. — Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta državna mesta v internatu. V tem slučaju je treba prošnjo podpreti z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. Podrobnejša pojasnila daje direktorja srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru in so razvidna iz tiskanega prospekta, katerega tiskovina se pošlje zanimancu proti plačilu 5 dinarjev v gotovini. O sprejemu se obvešča pismeno. — Direktor Andrej Žmave.

Svinjski sejm v Mariboru dne 2. julija. Pripeljalo se je 147 svinj in 4 koze. Cene so bile sledeče: Prašički stari 5—6 tednov 100—150, 7—9 tednov 180—200, 3—4 mesece stari 350—380, 5—7 mesecev stari 420—450, 8—10 mesecev stari 550—580, 1 leto stari 1000 do 1200 Din za komad. 1 kg žive teže 10.50—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodanih je bilo 80 svinj.

Cene zlatega in srebrnega denarja. Koncem preteklega meseca t. l. so veljale sledeče cene: avstrijski dvajsetkronski zlatnik 226 do 228 Din, srbski dvajsetdinarski zlatnik 214 do 216 Din; srebrna avstrijska krona 4.45 do 4.77 Din, srebrni avstrijski goldinar 11.80 do 11.91 Din.

Pokrajinska sadna razstava v Ptuj. Dne 2., 3. in 4. oktobra t. l. bo v Ptuj velika pokrajinska sadna razstava za vse okraje mariborske oblasti, na katero že sedaj opozarjamo vse zainteresente. Ptujski okraj prednjači v sadjereji na Štajerskem ter se vsako leto ob ugodni letini izvozi na stotine vagonov dobrih jabolk in drugega sadja. Razstava bo združena z zanimivimi strokovnimi predavanji, kar je vsekakor toplo pozdraviti, kajti v pravilnem ravnanju s sadjem smo še daleč za drugimi narodi. Razstavo priredijo štajerski sadjerejci, da se tako nudi vsem zainteresentom ugodna prilika, stopiti z njimi v neposredni stik ob majhnih stroških. Zaprilo se bo tudi za znižano vožnjo ter se bode vse potrebno še objavilo v časopisih.

Sulikoll ali Saloidin? Štajerski vinogradniki preizkušavajo letos v večjem obsegu gornja zaščitna sredstva proti boleznim vinske trte. Že lansko leto se je večina od njih izrekla za Saloidin iz utemeljenih razlogov. V učinkovitosti sta si obe sredstvi precej enaki. Sulikoll izdelujejo oderberške kemične tovarne, akcijska družba v Bohuminu, CSR ter je to sredstvo z daleka predrago za naše razmere ter se bode moralo, kakor vse kaže, umakniti znatno cenejšemu Saloidinu. Želeti je v interesu vinogradništva, da se o tem izjavijo vinorejci iz večih krajev; šele potem bode mogoče si napraviti pravilno sodbo. — E. Stoklas, drž. ekonom.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v
tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
Bilten pošilja brezplačno št. 14257. — Brzjavno »KMETSKE DOM«.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročilu,
zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. —
ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.
POSLOVNE UKE: od 2.—12%, dopolnjevanje od 2.—4%, popoldne.

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji
so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX
za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen,
ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.
Večletna garancija.

JOSIP PETELINC

Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
»DUBIED«

Združene opekarne d. d.

LJUBLJANA

Miklošičeva c. 13

preje

VIDIC - KNEZ

TOVARNE NA VIČU IN BRDU

nudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše preizkušene
modele strešnikov z eno ali dvema
zarezoma kakor tudi bobrovcev (bi-
bor) in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba:
STEKLENI STREŠNIK VEDNO V
ZALOGI.

Najcenejše
strešno
kritje!

Nudimo

prvovrstno, garantirano

98 — 99%

modro galico

v vrečah po 100 kg po ceni

Din 7-25

franko Ljubljana,

„EKONOM“

osred. gosp. zadr. v Ljubljani, r. z. z o. z.

TISKARNA »MERKUR«

TRGOV. - INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

TISKA ČASOPISE, KNJI-
GE, POSETMICE, BRO-
ŠURE, LETAKE, CENIKE,
TRG. TISKOVINE I. T. D.

Lastna knjigovoznica.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletenine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletne
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.

Na veliko in malo!

Čevljarji pozor!

Prvo čevljarsko učilišče

v Ljubljani otvori priročnovalni teoretični in
praktični tečaj za gg. mojstre in pomočnike.
Sprejemajo se tudi vajenci, posebno sinovi
gg. mojstrov v praktično in teoretično vežbo.
Priglasbe se lahko tudi udeleženci z dežele.
Pojasnila daje in prijave, pismene in ustne,
sprejema oblastveno priznani strokovni uč-
itelj in vodja tečaja K. Majec, Ljubljana
VII., Celovška cesta št. 57.

Največje vrtnarsko pod-
jetje v Jugoslaviji

V R T

Džamonja in drugovi

dr. z o. z., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves
(cepcov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah.
Plemenite vinske trte na ameriških podlogah,
kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave,
cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in
razna okrasna grmovja in drevje imamo celo leto.
Zahtevajte cenike.

UMETNA GNOJILA

superfosfat, kalijeva sol, ramit, tho-
masova žlindra in prvovrstni Splitki
Portland-cement vedno v zalogi po naj-
ugodnejših cenah pri osr. gosp. zadr.
»EKONOM«
LJUBLJANA, KOLODOVRSKA UL. 7.

Ljubljanska kreditna banka

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

Delniška glavica:

Din 50.000.000—

Rezervni zakladi ca.

Din 10.000.000—

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnaomba

Gorica
Kranj
Maribor

Meškovič
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

AGENCIJA:

Logotec

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št. 261, 413,

302, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE